PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PLANU OGÓLNEGO GMINY WIŚNIEW

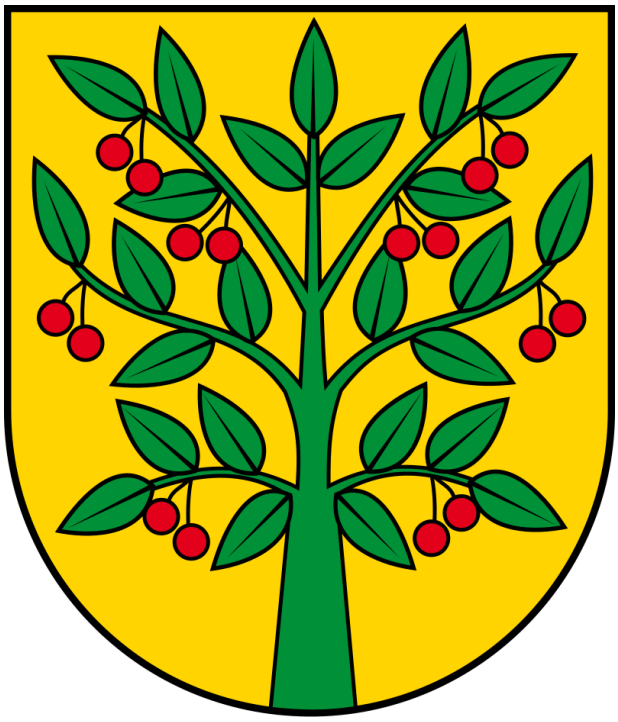

Warszawa, 18.08.2026 r.

BUDPLAN
+48 22 870 42 74
+48 22 870 42 62
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
kontakt@budplan.net
www.budplan.net

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Wiśniew
Zleceniodawca:	Gmina Wiśniew
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Kierujący zespołem autorskim:	mgr inż. Izabela Bielowska
Zespół autorski:	inż. Gabriela Klimkiewicz

Spis treści

1 Wprowadzenie ... 7

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania ... 7

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie ... 7

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami ... 8

2.1 Cele i zawartość dokumentu ... 8

2.2 Powiązania z innymi dokumentami ... 11

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy ... 21

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania ... 21

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko ... 21

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym ... 21

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego ... 22

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania ... 22

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia ... 23

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane ... 25

7.4 Surowce mineralne ... 27

7.5 Gleby ... 30

7.6 Użytkowanie gruntów ... 31

7.7 Hydrologia i hydrogeologia ... 32

7.8 Zaopatrzenie w wodę ... 37

7.9 Warunki klimatyczne ... 39

7.10 Flora i fauna ... 39

7.11 Formy ochrony przyrody ... 40

7.11.1 Obszar Natura 2000 ... 41

7.11.2 Obszar chronionego krajobrazu ... 42

7.11.3 Pomniki przyrody ... 45

7.11.4 Rezerwat przyrody - otulina ... 46

7.12 Powiązania ekologiczne ... 47

7.12 Zasoby krajobrazowe ... 48

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska ... 51

8.1 Stan środowiska ... 51

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń ... 57

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego ... 57

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu ... 58

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń ... 58

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu 61

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. 62

12.1 Oddziaływanie na ludzi 64

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny 68

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną 70

12.4 Oddziaływanie na wodę 71

12.5 Oddziaływanie na powietrze 72

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi 72

12.7 Oddziaływanie na krajobraz 73

12.8 Odziaływanie na klimat 75

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne 76

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne 76

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody 77

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu 78

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 79

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru 79

15 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu 79

16 Materiały źródłowe 80

17 Oświadczenie autora prognozy 83

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Wiśniew, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr VI/27/2024 Rady Gminy Wiśniew z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Wiśniew.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach.

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta w tekście w formie schematów.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 538 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2026 roku.

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Gminy Wiśniew dnia 28 sierpnia 2024 r. podjęła uchwałę Nr VI/27/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Wiśniew.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 12 stref

planistycznych, tj.:

1) **SW** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ;

2) **SJ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ;

3) **SZ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ;

4) **SU** – STREFA USŁUGOWA;

5) **SP** – STREFA GOSPODARCZA;

6) **SR** – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ;

7) **SI** – STREFA INFRASTRUKTURALNA;

8) **SN** – STREFA ZIELENI I REKREACJI;

9) **SC** – STREFA CMENTARZY;

10) **SG** - STREFA GÓRNICTWA;

11) **SO** – STREFA OTWARTA;

12) **SK** – STREFA KOMUNIKACYJNA.

Plan ogólny **nie wyznacza** na terenie gminy Wiśniew strefy SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego. **Nie ustala się obszaru zabudowy śródmiejskiej oraz gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.**

Wyznaczone strefy planistyczne uwzględniają istniejące uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze, konserwatorskie oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego w tym kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków. Ponadto strefy te wskazują istniejącą zabudowę, której utrzymanie w planach miejscowych bądź decyzjach o warunkach zabudowy będzie możliwe przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających przepisów odrębnych m.in. z zakresu ochrony przyrody, ochronie zabytków i opiece nad zabytkami czy prawa wodnego.

Wyznaczając strefy planistyczne uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy.

W pierwszej kolejności **strefy SW, SJ i SZ** zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Do stref SW, SJ i SZ zostały również zakwalifikowane istniejące tereny usług, infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

Strefy SU, SP i SI zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy o danej funkcji, także częściowo uwzględniając wnioski, oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej.

Strefy SR zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy, w sąsiedztwie terenów zabudowy zagrodowej, a także częściowo uwzględniając wnioski. Strefy 1SR-6SR obejmują istniejące stawy. Tereny przeznaczone pod strefy produkcji rolniczej mają za zadanie umożliwić rozwój istniejących gospodarstw rolnych i działalności rolniczej. Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie. Zasięg stref został wyznaczony w sąsiedztwie stref wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową w celu zapobiegania fragmentaryzacji zwartych kompleksów rolnych i umożliwienia prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej.

Strefy SN i SC zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji (w tym

zabytkowych parków i zespołów dworskich) oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie sportu, rekreacji i pochówku.

Strefy SC obejmują tereny cmentarzy czynnych oraz rezerw pod ich rozwój. Plan ogólny w strefie SC nie wyznacza powierzchni grzebalnych, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W części graficznej uzasadnienia wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m. W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

Strefy SG zostały wyznaczone na terenach przeznaczonych do eksploatacji złóż – w granicach złóż kopalin, terenów i obszarów górniczych a także zgodnie z wnioskami złożonymi w procedurze planistycznej. Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto należy zauważyć, że ustalenia dla stref górnictwa wynikają z określonego w u.p.z. p. zakresu ustaleń planu ogólnego.

Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego, z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p:

- uwarunkowań zagospodarowania terenu górniczego oraz ograniczeń w jego użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy w obszarze górniczym, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
- pasów ochronnych dla stref sąsiednich, nie objętych eksploatacją kruszyw,
- określenia rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji kruszyw,

Rekultywacja stref górnictwa po zakończeniu eksploatacji kopaliny powinna odbywać się w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji opisane w wydanej dla danego obszaru koncesji.

Strefy SO zostały wyznaczone na pozostałym terenie gminy poza obszarami zabudowy. Strefy 1SO-3SO obejmują swoim zasięgiem strefę obowiązywania zakazu zabudowy wyznaczoną w Siedlecko-Węgrowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Strefy 4SO-151SO obejmują tereny większych kompleksów leśnych i zadrzewień, natomiast strefy 152SO-232SO i 295SO wyznaczono w otoczeniu cieków, lokalnych korytarzy ekologicznych, na terenach podmokłych – w terenach tych nie dopuszczono lokalizacji odnawialnych źródeł energii. Strefy 233SO-294SO i 296SO obejmują tereny rolne, na których dopuszczono lokalizację odnawialnych źródeł energii – elektrowni wiatrowych oraz elektrowni słonecznych.

Strefa SK obejmuje swoim zakresem istniejącą linię kolejową (strefa 1SK-2SK) oraz układ drogowy (strefy 3SK-5SK autostrada A2, strefy 6SK-7SK droga krajowa nr 63, strefy 8SK-14SK drogi powiatowe). Zgodnie z rozporządzeniem POG strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren.

Dla poszczególnych stref planistycznych określono profile dodatkowe zgodne z załącznikiem nr 1 rozporządzenia POG, w taki sposób aby nie generował on konfliktów przestrzennych i umożliwił zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC, SO i SK teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów

infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia POG). W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.

Rysunek 1. Projekt planu ogólnego gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne – projekt planu ogólnego

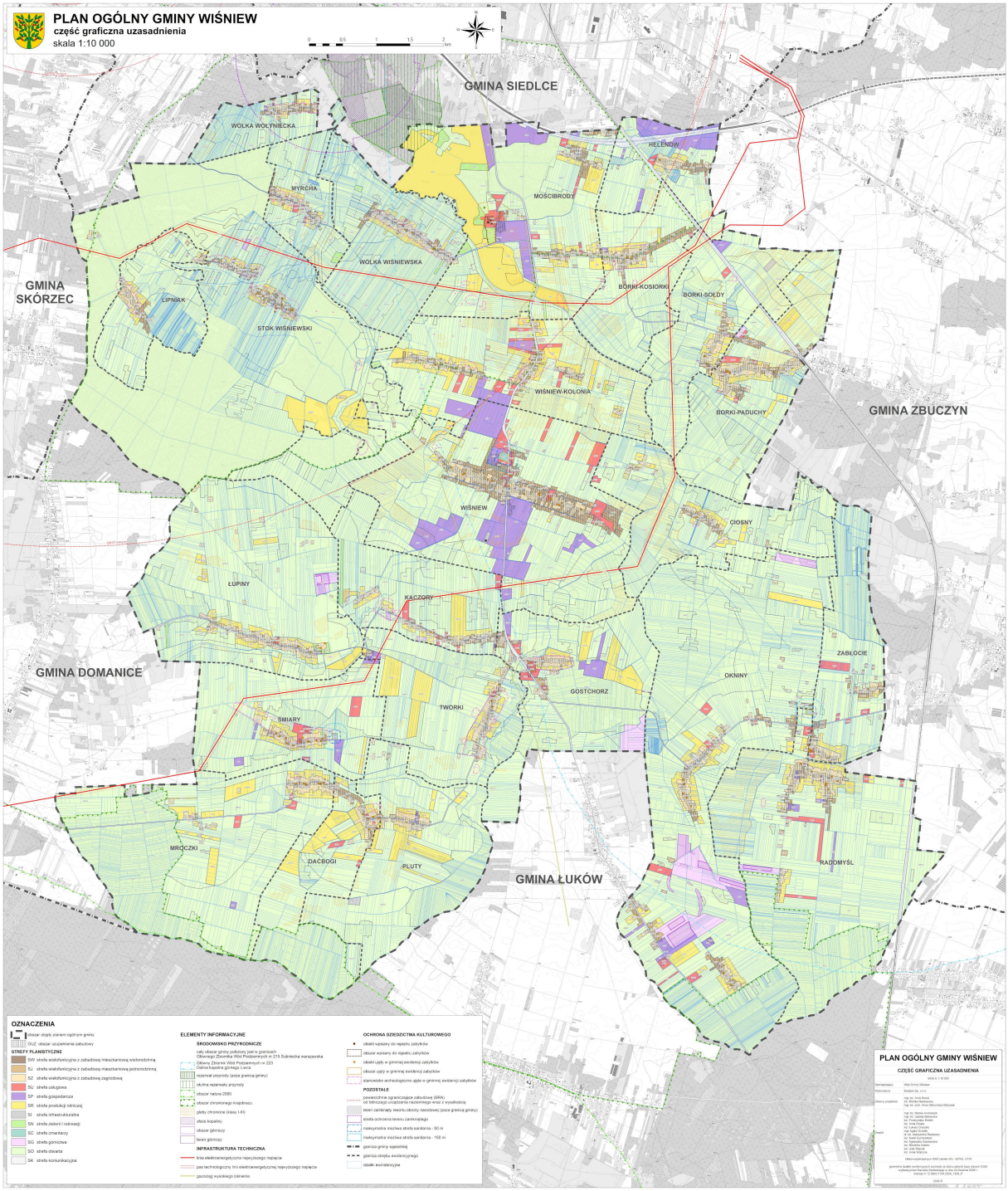

2.2 Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18

Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

„Plan nie jest aktem prawa miejscowego – jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącego organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji. Nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego".

Plan stanowi podstawę dla:

- uzgadniania bądź opiniowania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów i programów rewitalizacji oraz miejscowych planów odbudowy,
- opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej,
- zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych,
- współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych,
- konstruowania budżetu województwa w zakresie realizacji programów i zadań wojewódzkich,
- opiniowania w zakresie problemów wspólnych z sąsiednimi województwami".

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie z u.p.z.p., w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Wiśniew kwalifikuje się do obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług oraz do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych.

Dla obszarów o najniższym dostępie do dóbr i usług Plan ustala następujące zasady zagospodarowania: „działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia".

Natomiast dla wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych Plan ustala następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego,
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

W zakresie infrastruktury transportowej Plan na obszarze gminy Wiśniew wskazuje:

- transportowy korytarz krajowy (odcinek Siedlce – Łuków),
- fragment Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T: korytarz Morze Bałtyckie – Morze Północne – linie kolejowa nr 2 (Warszawa – Siedlce – Terespol) jako część sieci bazowej połączeń pasażerskich i sieci bazowej połączeń towarowych,
- przebieg linii kolejowej nr 2, Warszawa – gr. województwa (gm. Wiśniew),
- przebieg drogi krajowej nr 63 – odc. Siedlce – gr. województwa (gm. Wiśniew).

Na obszarze gminy nie występują drogi wojewódzkie.

W zakresie infrastruktury elektroenergetycznej, na obszarze gminy Wiśniew, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wykazuje przebieg:

- linii 400 kV Miłosna – Stanisławów – Siedlce Ujrzanów,
- linii 400 kV Kozienice – Siedlce Ujrzanów.

Natomiast, w zakresie infrastruktury gazowej, na obszarze gminy Wiśniew, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wykazuje przebieg gazociągu DN 200/150 Gończyce – Łuków – Siedlce.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Wiśniew uwzględnia obecność Rezerwatu przyrody Gołobórz oraz Obszarów Chronionego Krajobrazu: Siedlecko-Węgrowskiego i Łukowskiego.

W zakresie ochrony krajobrazów kulturowych Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Wiśniew wskazuje krajobraz osadnictwa drobnoszlacheckiego z charakterystycznym typem drewnianej zabudowy zagrodowej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na terenie gminy Wiśniew wskazuje do realizacji następujące inwestycje celu publicznego:

- zabudowę ERTMS, ETCS na liniach sieci bazowej TEN-T,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów Instytucji Kultury, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organizatorem – poprawa infrastruktury instytucji kultury,
- budowa, rozbudowa, przebudowa lub modernizacja obiektów wykorzystywanych przez podmioty lecznicze, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest podmiotem tworzącym – poprawa jakości udzielanych świadczeń medycznych,
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów jednostek oświatowych, dla których Samorząd Województwa Mazowieckiego jest organem prowadzącym – poprawa infrastruktury technicznej jednostek oświatowych.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Wiśniew, Budplan Sp. z o.o. 2025

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

<u>Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:</u>

I. Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **obszary stanowiące o strukturze przyrodniczej** takie jak krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący część jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC);
- **doliny rzeczne** wraz z obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień;
- **tereny leśne** w tym szczególnie lasy ochronne;
- **obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
    - dla **obszarów Natura 2000** obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a także pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami, a ponadto:
        - dla **obszaru Natura 2000 Gołobórz** obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gołobórz PLH140028;

- dla **obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie** ustalono zakres planu zadań ochronnych w ramach Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2015-2024 (PUL 2015) zatwierdzonego przez Ministra Środowiska na podstawie pisma nr DLP-I.611.3.2015 z dnia 29 października 2015 r., a także w ramach projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 (PUL 2025);

- dla **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
- dla **Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu;
- dla **pomników przyrody** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz zapisy Rozporządzenia Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego;
- dla **rezerwatu przyrody Gołobórz**, którego fragment otuliny znajduje się w granicach gminy Wiśniew obowiązuje plan ochrony przyjęty Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gołobórz;

- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów Gminy Wiśniew wynikają m.in. z przepisów ogólnych dotyczących obszarów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych zostały także szczegółowo określone dla każdego obszaru w aktach je ustanawiających oraz ustanowionych dla poszczególnych obszarów planach ochrony lub planach zadań ochronnych.

Ponadto część obszaru Gminy Wiśniew zaliczana jest do korytarzy ekologicznych - w ich granicach należy ograniczać lokalizację zwartej zabudowy, dróg, czy dużych obiektów.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy Wiśniew nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP) opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie Gminy Wiśniew nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 215 Subniecka warszawska oraz GZWP nr 223 Dolina kopalna górnego Liwca

Obecnie brak. Do czasu ustanowienia obszarów ochronnych wody GZWP nr 215 i GZWP nr 223

podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 72 ust. 1) w planie ogólnym Gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Na terenie Gminy występują udokumentowane złoża piasków i żwirów.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Wszelkie działania inwestycyjne czy planistyczne muszą być zgodne z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych.*

Na terenie Gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (II, III, IIIa i IIIb), które są chronione i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* reguluje zasady ochrony gruntów leśnych, ich rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej oraz wprowadza ograniczenia dotyczące przeznaczania gruntów na cele nieleśne. Według ustawy ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze,
- zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produkcyjności.

W przypadku lokalizacji inwestycji na gruntach leśnych, na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej Gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

Inne ograniczenia w zagospodarowaniu

Przez teren Gminy Wiśniew biegną napowietrzne linie elektroenergetyczne najwyższego, średniego i niskiego napięcia. Ze względu na potencjalne negatywne oddziaływanie linii elektroenergetycznych powinno wyznaczać się dla nich strefy ochronne, które stanowią obszar znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznej, tworzony w celu ochrony ludzi i mienia przed skutkami działania linii.

Przez teren Gminy Wiśniew przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia. Ze względów bezpieczeństwa dla gazociągów wysokiego ciśnienia wyznacza się strefy kontrolowane, zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013r. , poz. 640).

Na obszarze Gminy Wiśniew istnieją czynne cmentarze, dla których należy wyznaczyć strefy sanitarne.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno planując lokalizację nowych cmentarzy, jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy.

Ograniczenia dla zabudowy wynikają także z przepisów dotyczących dróg publicznych tj. ustawy o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 470 z późn. zm.). Ustawa określa odległości w jakich mogą być usytuowane obiekty budowlane od poszczególnych rodzajów dróg. Jednak ograniczenia te z punktu widzenia niniejszego opracowania nie są tak istotne jak ograniczenia wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 112). W tym akcie prawnym określono dopuszczalny poziom hałasu pochodzący od dróg, linii kolejowych, innych obiektów i grup źródeł hałasu w stosunku do terenów pełniących różne funkcje. Zasady te należy mieć na uwadze, planując w szczególności inwestycje mieszkaniowe w pobliżu terenów usługowo-produkcyjnych, linii kolejowej oraz głównych ciągów komunikacyjnych.

II. Strefy planistyczne – ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

Zgodnie z art. 13c ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.) obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne. Charakterystykę stref planistycznych, w tym ich profil funkcjonalny oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, określa rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758). Nadmienić należy, że w planie ogólnym nie jest obowiązkowe wyznaczenie każdej z wymienionych w ww. rozporządzeniu stref. W każdej strefie planistycznej profil funkcjonalny obejmuje tereny określone w ramach profilu funkcjonalnego podstawowego oraz może obejmować tereny określone w ramach profilu funkcjonalnego dodatkowego, nie muszą to być jednak wszystkie wymienione w ww. rozporządzeniu rodzaje terenów. Ponadto w przypadku gdy obszar strefy planistycznej jest objęty obowiązującymi planami miejscowymi, w strefie tej można określić wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia, jednak nie niższą niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy.

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne strony oraz istniejące ograniczenia środowiskowe dla wyznaczenia poszczególnych stref planistycznych na terenie gminy Wiśniew oraz określono przydatność terenów gminy do objęcia daną strefą planistyczną. Zestawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 1. Strefy planistyczne – ocena możliwości wyznaczenia stref na terenie gminy Wiśniew
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Wiśniew, Budplan 2025

symbol literowy[1]	nazwa strefy planistycznej1	profil funkcjonalny strefy planistycznej1		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]1	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren ogrodów działkowych, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: o rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, o położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych (na terenie gminy obecnie nie występują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z zabudową usługową)
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: o rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, o położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: o rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, o położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w	istniejące tereny zabudowy zagrodowej oraz tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)

[1] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego Gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

symbol literowy[1]	nazwa strefy planistycznej1	profil funkcjonalny strefy planistycznej1		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]1	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	zapotrzebowanie na usługi społeczne, publiczne, oświaty, sportu i rekreacji, turystyki, drobne usługi handlowe	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny zabudowy usługowej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	znaczne oddalenie gminy od aglomeracji (Warszawa, Białystok, Lublin)	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	na terenie gminy obecnie nie występują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe – ze względu na dominujące rolnicze wykorzystanie obszaru gminy wyznaczenie strefy handlu wielkopowierzchniowego jest niewskazane oraz nieuzasadnione
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub	istniejące tereny zabudowy produkcyjnej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej

symbol literowy[1]	nazwa strefy planistycznej1	profil funkcjonalny strefy planistycznej1		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]1	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						wykorzystania	
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	niskie uprzemysłowienie gminy, co wiąże się z mniejszym zanieczyszczeniem wód i powietrza; korzystne ukształtowanie terenu oraz warunki topoklimatyczne; ukształtowany rynek zbytu; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej, tj. obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z elektroenergetyką, gazownictwem, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-kanalizacyjną oraz urządzenia wodne	ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50	położenie w pobliżu dużego ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków; znaczny obszar gminy charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością przyrodniczo-krajobrazową (obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, tereny leśne)	nieuporządkowana i niezorganizowana infrastruktura turystyczna; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody	istniejące tereny zieleni urządzonej wraz z towarzyszącymi terenami komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej, tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	-	wymagania dotyczące realizacji terenów cmentarnych określają: o ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576); o rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52 poz. 315); o rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48 poz. 284); o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz. U. z 2011 r. Nr 75 poz. 405); niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub	istniejące tereny cmentarne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest poszerzenie istniejących cmentarzy bądź realizacja nowych, przy uwzględnieniu wymagań dotyczących realizacji terenów cmentarnych i ograniczeń środowiskowych

symbol literowy[1]	nazwa strefy planistycznej1	profil funkcjonalny strefy planistycznej1		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]1	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						wykorzystania	
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobycia, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania obszary prognostyczne i perspektywiczne złóż kopalin;	-	tereny, na których udokumentowano złoża kopalin tereny, na których planuje się wydobycie, co umożliwi uzyskanie, po udokumentowaniu złoża, pozwolenia na wydobycie (koncesji)
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	wysoka atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa (obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, tereny leśne); kompleksy leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; dolina Muchawki z ekstensywnie użytkowanymi terenami łąk; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; położenie części gminy w zasięgu głównych krajowych korytarzy ekologicznych;	północny i południowych skraj gminy objęty jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 – realizacja instalacji OZE na terenach położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 nie może kolidować z przedmiotami ich ochrony (stanowiska i siedliska fauny) oraz działaniami ochronnymi wynikającymi z planu zadań ochronnych;	tereny aktywne przyrodniczo wraz z towarzyszącymi terenami komunikacji i infrastruktury technicznej realizacja OZE przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	potrzeba zapewnienia obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych; inwestycje wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego;	ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny komunikacyjne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, infrastruktury technicznej oraz tereny aktywne przyrodniczo, na których planuje się poszerzenie istniejących bądź realizację nowych ciągów komunikacyjnych, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu. województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Wiśniew na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Wiśniew. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Wiśniew będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Wiśniew to gmina wiejska położona we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim. Jej całkowita powierzchnia wynosi 126 km^2. Graniczy ona z gminami powiatu siedleckiego, tj.: od zachodu z gminami Domanice i Skórzec, od północy z gminą wiejską Siedlce, od wschodu z gminą Zbuczyn, od południa zaś graniczy z gminą powiatu łukowskiego (woj. lubelskie) – gminą Łuków. Siedzibą gminy jest miejscowość Wiśniew zlokalizowana w centralnej części gminy. Najbliższymi większymi ośrodkami miejskimi są Siedlce (położone ok. 4 km na północ od granic gminy) oraz Łuków (położony ok. 6 km na południe od granic gminy).

Rysunek 2. Położenie Gminy Wiśniew na tle podziału administracyjnego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGiK

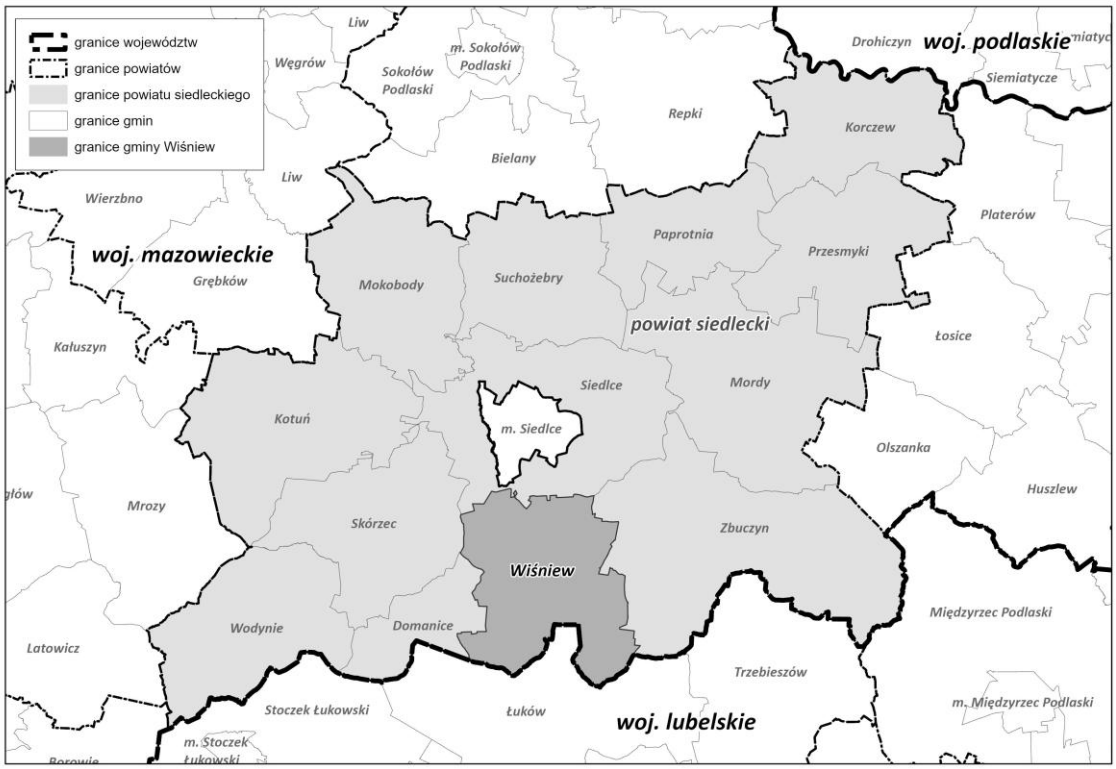

Obszar gminy podzielony jest na 27 jednostek pomocniczych, tj. sołectw[2]:

1. Borski-Kosiorki
2. Borki-Paduchy
3. Borski-Sołdy
4. Ciosny
5. Daćbogi
6. Gostchorz
7. Helenów
8. Kaczory
9. Lipniak
10. Łupiny
11. Mościbrody
12. Mościbrody Kolonia
13. Mroczki
14. Myrcha
15. Nowe Okniny
16. Okniny-Podzdrój
17. Pluty
18. Radomyśl
19. Stare Okniny
20. Stok Wiśniewski
21. Śmiary
22. Tworki
23. Wiśniew
24. Wiśniew-Kolonia
25. Wólka Wiśniewska
26. Wólka Wołyniecka
27. Zabłocie

[2] https://samorzad.gov.pl/web/gmina-wisniew/solectwa?page=3&size=10 (data dostępu: 1 .03.2025r.)

Ponadto teren gminy został podzielony na 24 obręby ewidencyjne: Borki-Kosiorki, Borki-Paduchy, Borki-Sołdy, Ciosny, Daćbogi, Gostchorz, Helenów, Kaczory, Lipniak, Łupiny, Mościbrody, Mroczki, Myrcha, Okniny, Pluty, Radomyśl, Stok Wiśniewski, Śmiary, Tworki, Wiśniew, Wiśniew-Kolonia, Wólka Wiśniewska, Wólka Wołyniecka i Zabłocie.

Gminę w roku 2023 zamieszkiwało 5730 osób. Wiodącą gałęzią gospodarki w gminie jest rolnictwo. Poza tym na obszarze gminy Wiśniew najwięcej podmiotów działa w branżach: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo. Duży udział obserwuje się także w branży przetwórstwo przemysłowe.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 63 relacji granica polsko-rosyjska – Giżycko – Łomża – Zambrów – Siedlce – Łuków – Radzyń Podlaski – granica polsko-białoruska, a także 7 dróg powiatowych. Układ drogowy gminy uzupełniają drogi gminne i wewnętrzne.

Wiśniew jest gminą typowo wiejską, gdzie grunty rolne stanowią 75%, a użytki leśne 21% ogólnej powierzchni. Gmina znajduje się w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu: od północy – Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, od południa – w niewielkiej części, Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy zlokalizowane zostały również małe powierzchnie dwóch obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000 – PLB060010 Lasy Łukowskie (część południowa), PLH140028 Gołobórz (część północna). W granicach gminy znajdują się także 3 pomniki przyrody oraz fragment otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz.

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną (Solon i in., 2018) gmina Wiśniew położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej, w zasięgu mezoregionu Wysoczyzna Siedlecka (318.94).

Wysoczyzna Siedlecka (318.94)[3] to mezoregion mający postać rozległego polodowcowego płaskowyżu (z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową i drugorzędnie osadami wodnolodowcowymi lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego), ograniczonego od północy stromymi zboczami Podlaskiego Przełomu Bugu, a od zachodu stromymi stokami Obniżenia Węgrowskiego. Mniej czytelną w rzeźbie granicę południową, z Równiną Łukowską, wyznacza zespół form końcowych lub recesyjnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Leżą one w strefie wododziałowej (do 191,3 m n.p.m.) Krzny i Bugu o szczególnej georóżnorodności, tj. m.in.: „płytkiego" zalegania paleozoicznego podłoża (zrębu łukowskiego), wychodni kredy piszącej wyruszonej z naturalnego położenia (w formie łusek) przez lądolód południowopolski (okolice Kornicy). Osobliwy charakter ma tu także zespół form marginalnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Ich łukowaty przebieg odzwierciedla przemieszczanie się „jęzorów lodowcowych" wzdłuż kopalnych, przedwarciańskich dolin rzecznych. Do przebiegu tych kopalnych dolin nawiązują górne, szerokie i wypełnione głównie holoceńskimi osadami biogenicznymi (torfami), odcinki współczesnych dolin rzecznych, m.in.: Muchawki, Liwca, Tocznej – lewobrzeżnych dopływów Bugu. Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielicowe, a na osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

Rzeźba terenu

Rzeźba obszaru gminy Wiśniew nie jest istotnie zróżnicowana, krajobraz urozmaicają większe powierzchnie dolin oraz niewielkie zagłębienia terenu. Ukształtowanie tego rejonu stanowi pozostałość po zaniku lądolodu zlodowacenia Warty oraz okresu postglacjalnego. Powierzchnia terenu kształtuje się na wysokości ok. 147–185 m n.p.m. Najniższej położone są tereny w okolicach doliny Muchawki, zaś najwyższe wysokości występują w południowej części gminy.

[3] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Rysunek 3. Ukształtowanie powierzchni terenu Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

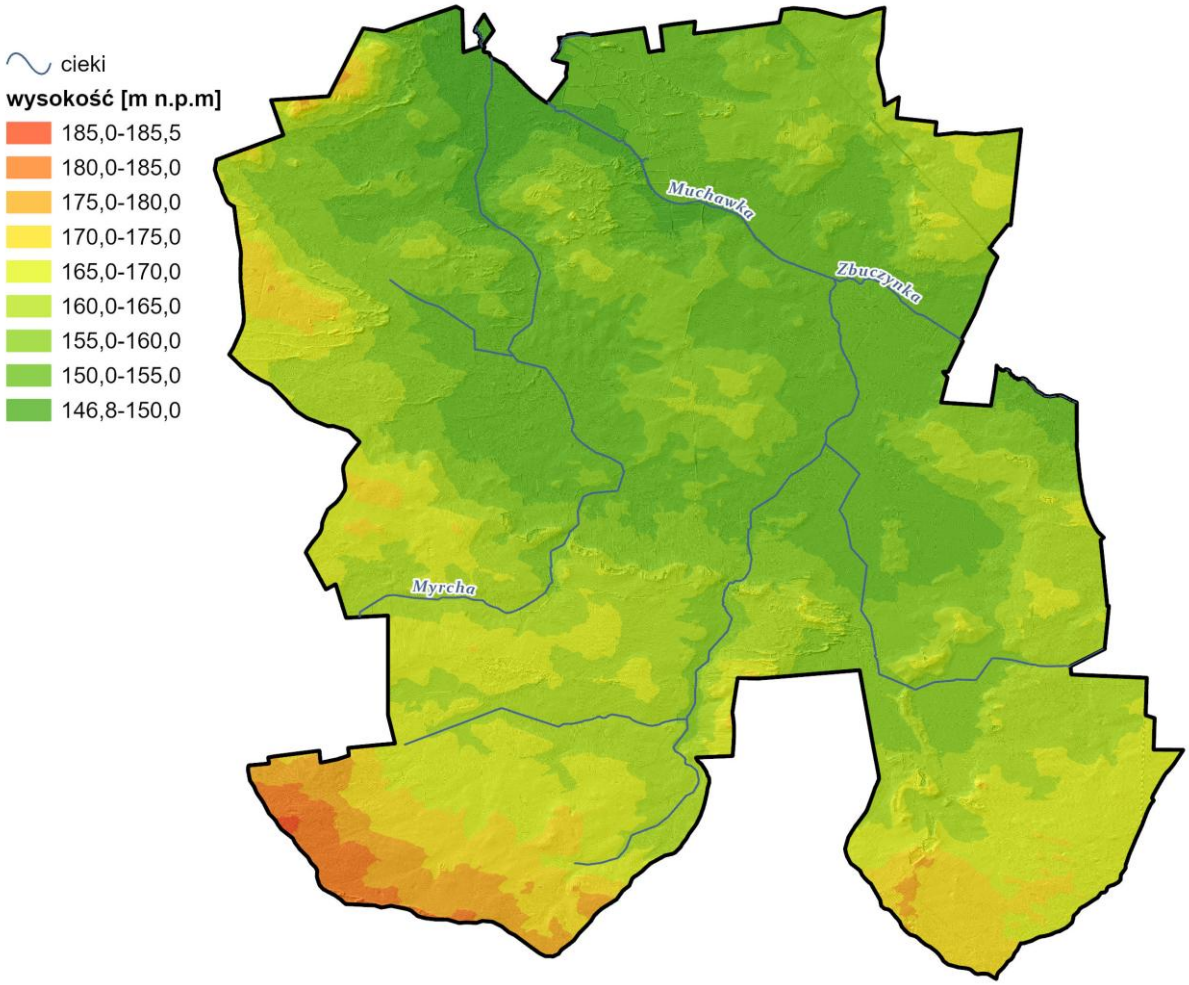

Geomorfologia

Dominującą formą polodowcową jest wysoczyzna morenowa, urozmaicona dolinami oraz niewielkimi zagłębieniami terenu. Stanowi ona znaczną część obszarów gminy, opadając w północno zachodniej części w kierunku doliny Muchawki.

Występujące obniżenia terenu stanowią niecki wytopiskowe powstałe po wytopieniu brył martwego lodu. Te niezbyt głębokie obniżenia mają płaskie, niekiedy podmokle dna położone na wysokości ok. 152–162 m n.p.m. W niektórych rozwinęły się torfowiska. Zagłębienia wytopiskowe występują się w północnej i centralnej części gminy, tworząc rozległą równinę torfową. Na tych terenach znajduje się dolina rzeczna Muchawki i Myrchy. Rozbudowana sieć różnej wielkości dolin bocznych ma charakter denudacyjny w okolicach Radomyśla i Plut.

Teren urozmaicony jest wzniesieniami moreny czołowej, kemami oraz ozami, a także obszarami wydm i piasków. Występują również równiny torfowe, które zajmują dno zagłębień wytopiskowych w okolicach Starych Oknin, Wiśniewa i Borków-Paduchy. Torfowiska o mniejszej powierzchni występują również w okolicach doliny Muchawki. Wszystkie występujące torfowiska są typu niskiego.

Rysunek 4. Szkic geomorfologiczny gminy Wiśniew
źródło: Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, arkusze Skórzec, Siedlce Płd, Łuków

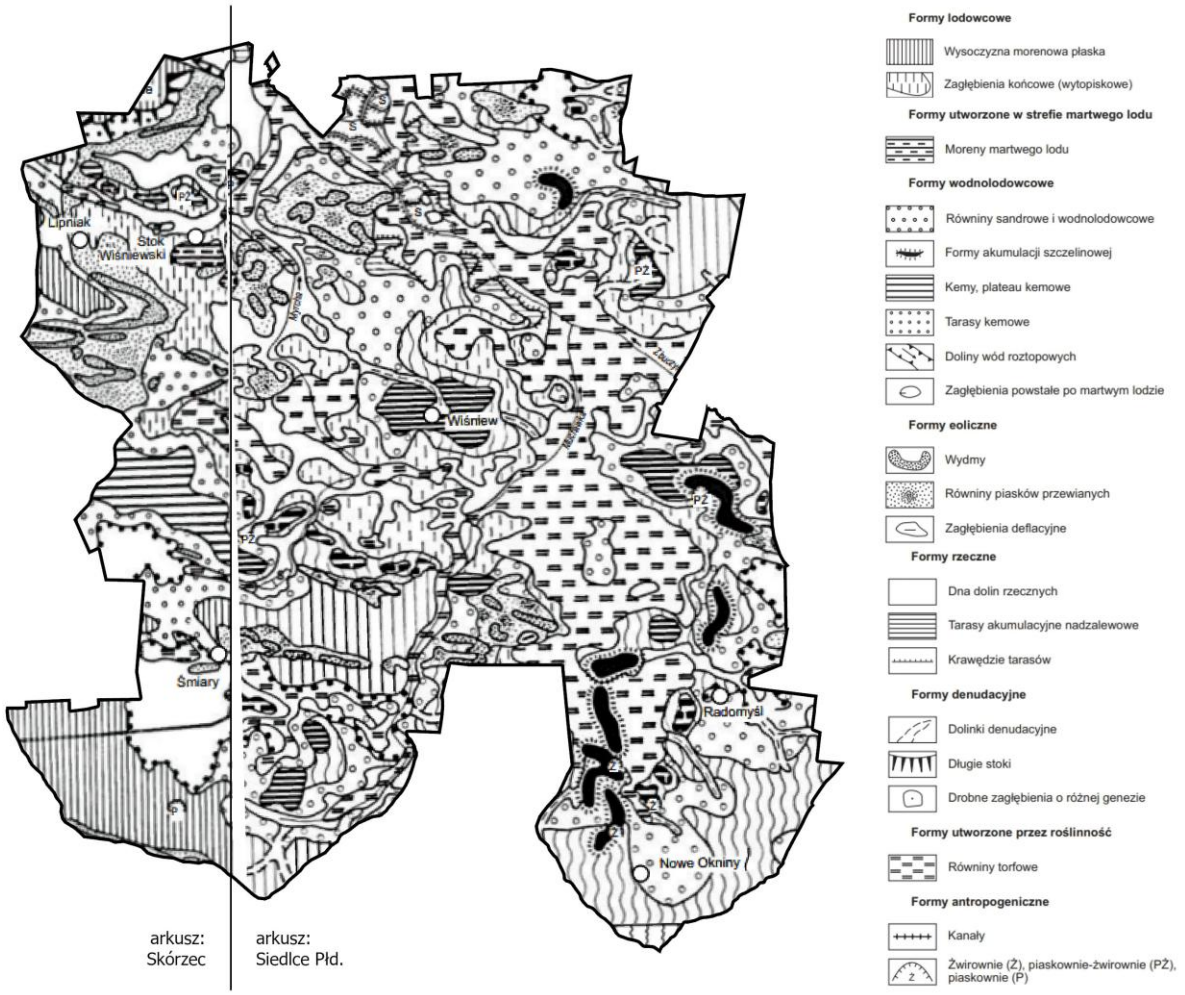

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane

Geologia

Gmina Wiśniew znajduje się na obszarach zbudowanych z osadów czwartorzędowych należących do zlodowaceń środkowopolskich i podrzędnie północnopolskich. Osady trzeciorzędowe, znajdujące się pod utworami czwartorzędowymi, to głównie margle, piaski i mułki glaukonitowe, mułki ilaste z konkrecjami fosforytów oraz piaski węgliste i węgiel brunatny, a także iły, mułki i piaski kwarcowe również z domieszką węgla brunatnego. Osady czwartorzędowe zalegają ciągła pokrywą na zróżnicowanej morfologicznie powierzchni utworów trzeciorzędowych. Powierzchnia ta kształtuje się na wysokości ok. 40–120 m. n.p.m.

Najstarsze zlodowacenie (podlaskie) spowodowało nagromadzenie się materiałów zastoiskowych takich jak iły, mułki i piaski ilaste powstałe w obniżeniach terenu. Z tego okresu pochodzi również glina zwałowa, która zajmuje znaczną część terenu gminy. Powyżej zalegają utwory plejstoceńskie takie jak gliny, piaski i żwiry morenowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe. Dużą część gminy pokrywają osady holoceńskie, na które składają się przede wszystkim piaski i mułki, a także namuły torfiaste oraz torfy. Namuły torfiaste znajdują się w dolinie Muchawki w pobliżu Wólki Wiśniewskiej oraz Kolonii Wiśniew. Torfy zlokalizowane są w okolicach Oknin, gdzie mają najwyższą miąższość (do 4,5 m). Pokłady torfu znajdują się również w dolinach Zbuczynki i Muchawki (miąższość do 2,5 m).

Rysunek 5. Geologiczne osady powierzchniowe na terenie gminy
źródło: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, PIG

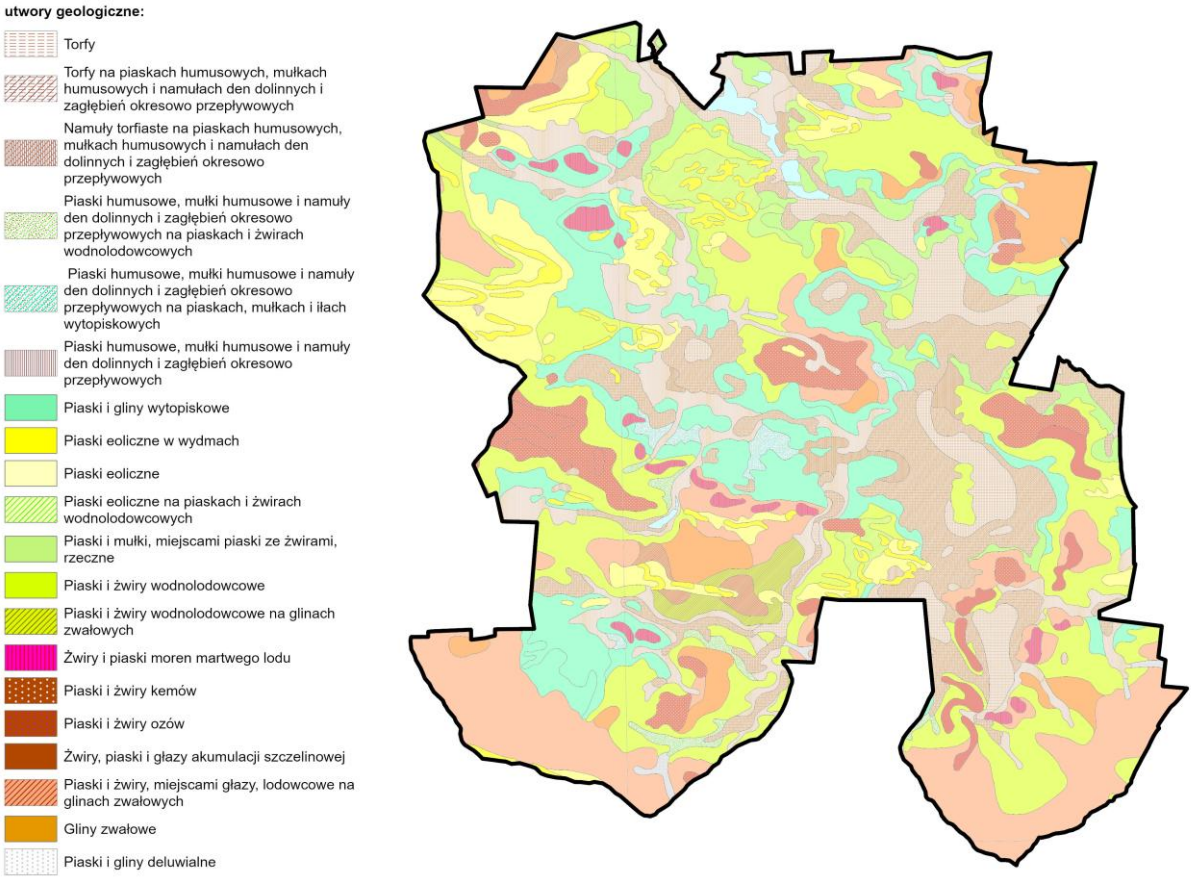

Warunki budowlane

O warunkach geologiczno-inżynierskich terenu decydują: ukształtowanie powierzchni, rodzaj i stan gruntów, a także położenie zwierciadła wód gruntowych. Większość terenów w gminie Wiśniew ma korzystne warunki geologiczno-inżynierskie.

Warunki korzystne dla budownictwa występują na obszarach, gdzie przy powierzchni rozpoznano grunty skaliste, spoiste (w stanach: zwartym, półzwartym i twardoplastycznym) lub grunty niespoiste (średnio-zagęszczone i zagęszczone), w obrębie których nie stwierdzono zjawisk geodynamicznych, a zwierciadło wody gruntowej występuje głębiej niż 2 m pod powierzchnią terenu. Grunty niespoiste występują głównie w południowej części gminy, w okolicach miejscowości: Kaczory, Tworki, Nowe Okniny, Radomyśl i Ciosny. Są to przeważnie piaski średnioziarniste, niekiedy ze żwirami pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego. Do gruntów spoistych twardoplastycznych zaliczamy iły zastoiskowe oraz skonsolidowane gliny zwałowe zlodowaceń środkowopolskich, przeważnie piaszczyste, rzadziej pylaste. Występują one m.in. w rejonie Stoku Wiśniewskiego. W przypadku glin zwałowych należy mieć na uwadze, że osady te wykazują dość znaczne różnice składu granulometrycznego i cech fizyczno-mechaniczno-odkształceniowych.

Warunkami niekorzystnymi, utrudniającymi budownictwo, charakteryzują się tereny występowania gruntów słabonośnych (organicznych, gruntów spoistych w stanie miękkoplastycznym i plastycznym, gruntów niespoistych luźnych) oraz wszystkie miejsca, gdzie zwierciadło wody znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m od powierzchni terenu. Związane są one przede wszystkim z dolinami rzecznymi, tarasami akumulacji piaszczystej i niższymi tarasami zbudowanymi z namułów i piasków rzecznych, gdzie poziom wód gruntowych jest zmienny i zależy od opadów atmosferycznych oraz poziomu wody w rzekach. W rejonach tych występują także często grunty organiczne (torfy, namuły i gytie), którym mogą towarzyszyć wody agresywne w stosunku do betonu i stali. Obszary występowania tego typu gruntów są nieodpowiednie do bezpośredniego posadowienia budowli, bez uprzedniego polepszenia warunków naturalnych (wymiana gruntów, fundamenty pośrednie). W szerokich i płaskich dolinach rzek w przypadku intensywnych opadów może dochodzić do

podtopień i powodzi. Warunki niekorzystne występują także w zasięgu występowania form akumulacji eolicznej – wydm i pól piasków przewianych. Piaski budujące te formy charakteryzują się dużą zawartością frakcji < 0,5 mm, małym zagęszczeniem ziaren, znacznym podniesieniem kapilarnym (do 2 m) i podatnością na rozmywanie.

Rysunek 6. Warunki budowlane na terenie Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych (SHP) do mapy geologiczno-inżynierskiej Polski w skali 1:500 000, PIG-PIB

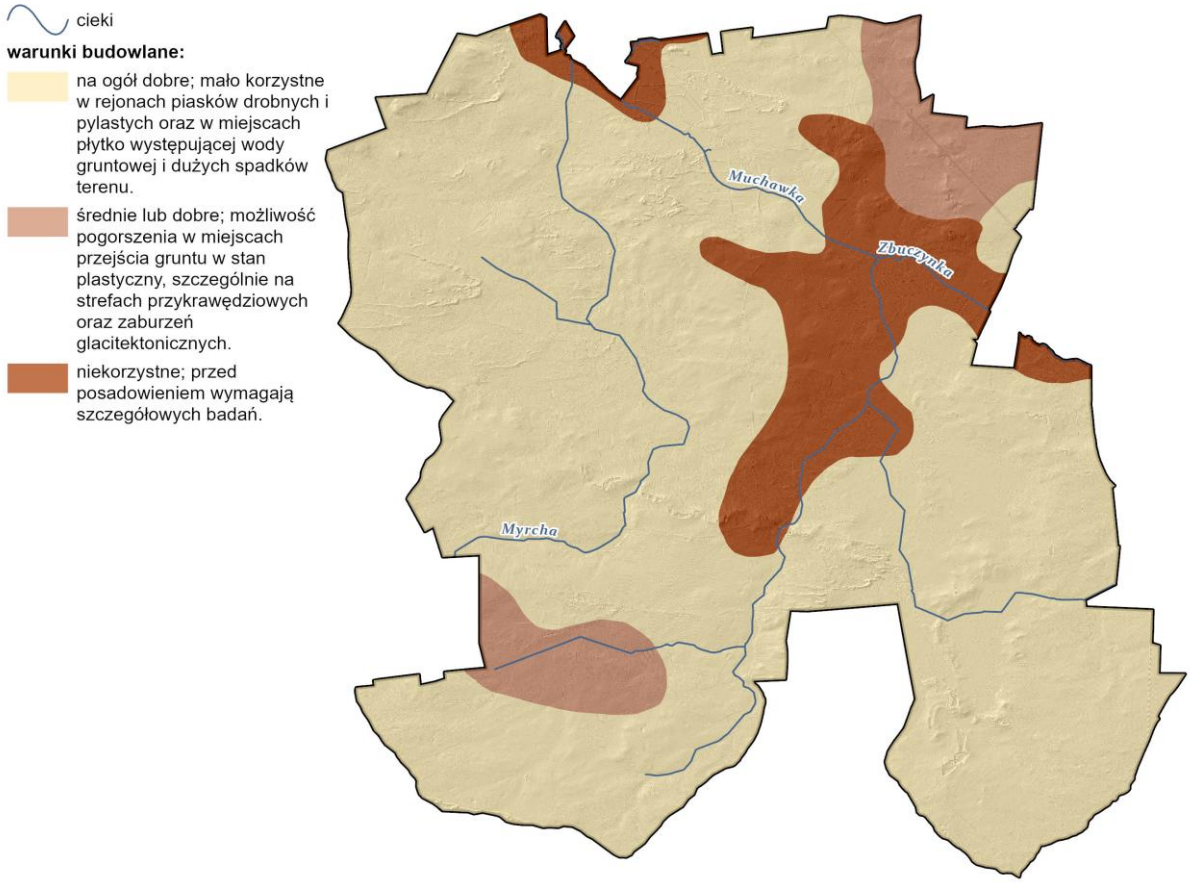

7.4 Surowce mineralne

Na obszarze gminy Wiśniew występują kruszywa naturalne – piaski i żwiry. Nie występują udokumentowane złoża torfu. Obecnie obszar gminy obejmuje swym zasięgiem 14 udokumentowanych złóż kopalin okruchowych, z czego dwa składające się z dwóch pól, jedno składające się z trzech pól i jedno składające się z pięciu pól. Złoża zlokalizowane są w obrębach: Kaczory, Łupiny, Okniny, Radomyśl i Stok Wiśniewski. Spośród nich 7 złóż jest trwale lub okresowo eksploatowanych, dla 6 z nich wyznaczono tereny i obszary górnicze. Możliwe jest podjęcie eksploatacji 2 złóż obecnie rozpoznanych szczegółowo. W przypadku 5 złóż zaniechano ich eksploatacji.

Tabela 2. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin w gminie Wiśniew
źródło: baza danych i rejestr obszarów geologicznych MIDAS

lp.	nazwa złoża/pole złoża	ID złoża	kopalina	stan zagospodarowania złoża	zasoby [tys. t]		pow. złoża [ha]	kierunek rekultywacji po zakończeniu eksploatacji
					geologiczne bilansowe*	*w tym przemysł.		
1	Kaczory I	6780	piaski i żwiry	eksploatacja zaniechana	42,67	-	1,04	rolniczy
2	Kaczory II	12291	piaski i żwiry	eksploatacja zaniechana	79,66	-	0,5975	rolniczy

lp.	nazwa złoża/pole złoża	ID złoża	kopalina	stan zagospodarowania złoża	zasoby [tys. t]		pow. złoża [ha]	kierunek rekultywacji po zakończeniu eksploatacji
					geologiczne bilansowe*	*w tym przemysł.		
3	Kaczory-Tworki Pole A Kaczory-Tworki Pole B	8421	piaski i żwiry	eksploatacja zaniechana	14,71	-	0,456	rolniczy
4	Łupiny	9936	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	221,13	-	3,47	nieustalony
5	Okniny Pole A Okniny Pole B Okniny Pole C Okniny Pole D Okniny Pole E	6102	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	283,67	-	4,3686	nieustalony
6	Okniny II Pole I Okniny II Pole II	5553	piaski i żwiry	eksploatacja zaniechana	445,50	-	3,58	rolniczy
7	Okniny III	6098	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	133,20	-	0,98	leśny
8	Okniny IV	20513	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	230,90	-	1,6232	nieustalony
9	Okniny Nowe	9370	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	2 318,61	2 318,61	7,18	wodny
10	Okniny Nowe II	17109	piaski i żwiry	złoże eksploatowane okresowo	224,42	-	1,93	nieustalony
11	Okniny Stare Pole A Okniny Stare Pole B Okniny Stare Pole C	9577	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	840,53	-	5,2484	wodny
12	Okniny V	20536	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	294,96	-	2,00	rolniczo-wodny
13	Radomyśl dz. 627 i 62	17618	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	233,89	-	1,99	nieustalony
14	Stok Wiśniewski	5554	piaski i żwiry	eksploatacja zaniechana	0,00	-	0,90	wodny

- złoże, dla którego wyznaczono teren i obszar górniczy

Rysunek 7. Udokumentowane złoża na terenie Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG

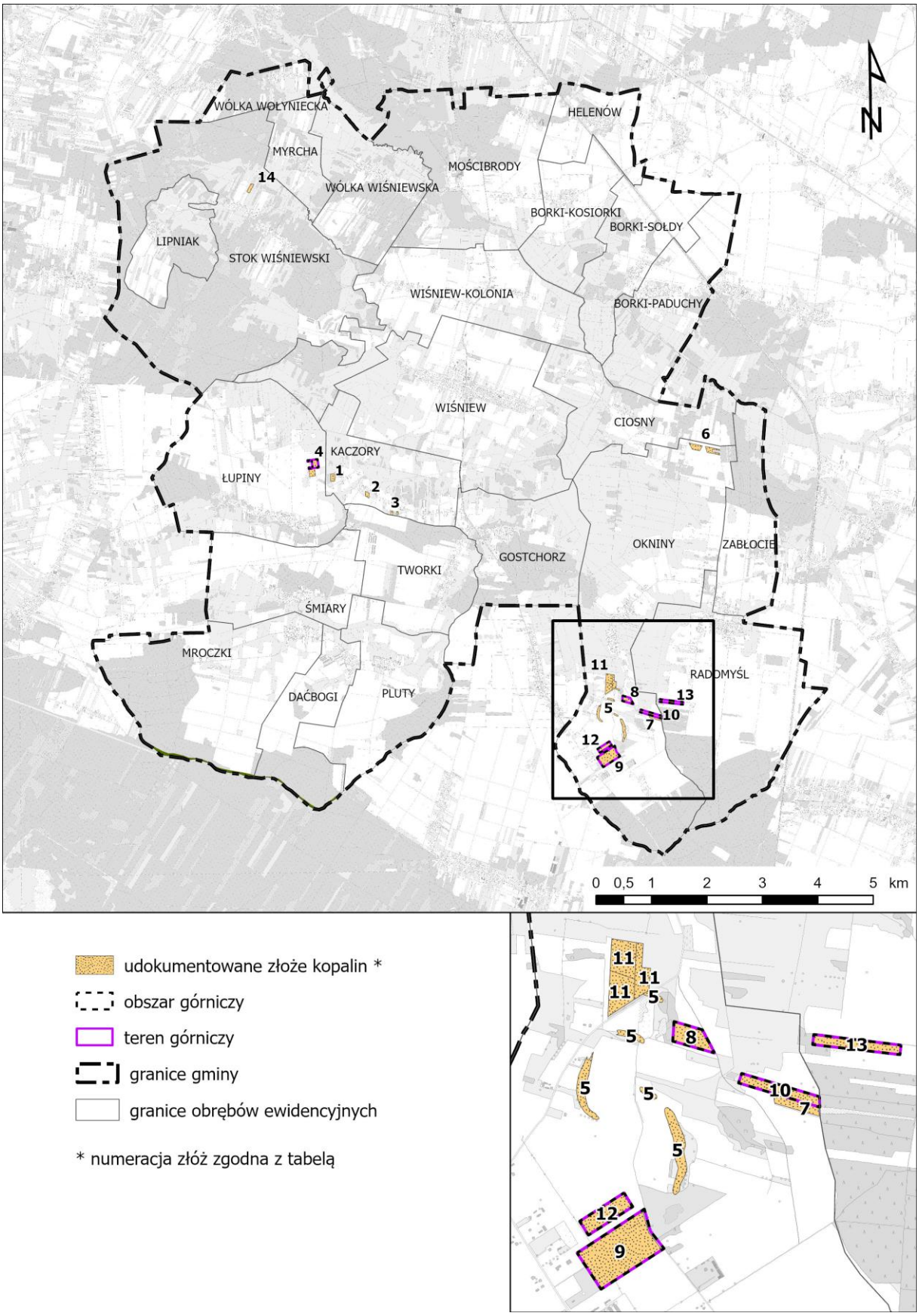

7.5 Gleby

Rodzaj gleby zależy przede wszystkim od skały macierzystej (utworów budujących podłoże), a także od innych czynników, takich jak: ukształtowanie terenu, warunki klimatyczne, szata roślinna oraz działalność człowieka.

Na terenie gminy Wiśniew występują głównie utwory lodowcowe i wodnolodowcowe (głównie piaski) oraz utwory współczesne (mady, torfy, mursze). Pod względem typologicznym gleby gminy są mało zróżnicowane. Są to gleby bielicowe, pseudobielicowe oraz brunatne wyługowane. W dolinach i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: torfowe, murszowo-torfowe oraz murszowo-mineralne. Największe obszary tych gleb występują w centralnej i północno wschodniej części gminy.

Na terenach płaskich nizinnych przeważają gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków gliniastych lub gliniastych lekkich, zaliczane do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego. Punktowo występują gleby brunatne wyługowane wytworzone na piaskach gliniastych lekkich lub pyłów zwykłych. W obniżeniach terenu i dolinach występują gleby organiczne, charakteryzujące się zwiększoną wilgotnością. Są to głównie gleby torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne, klasyfikowane jako średni i słaby kompleks użytków zielonych. Większość gleb gminy charakteryzuje się średnią i niską zasobnością w składniki pokarmowe.

Rysunek 8. Kompleksy przydatności rolniczej gleb ornych w gminie Wiśniew
źródło: mapa glebowo-rolnicza

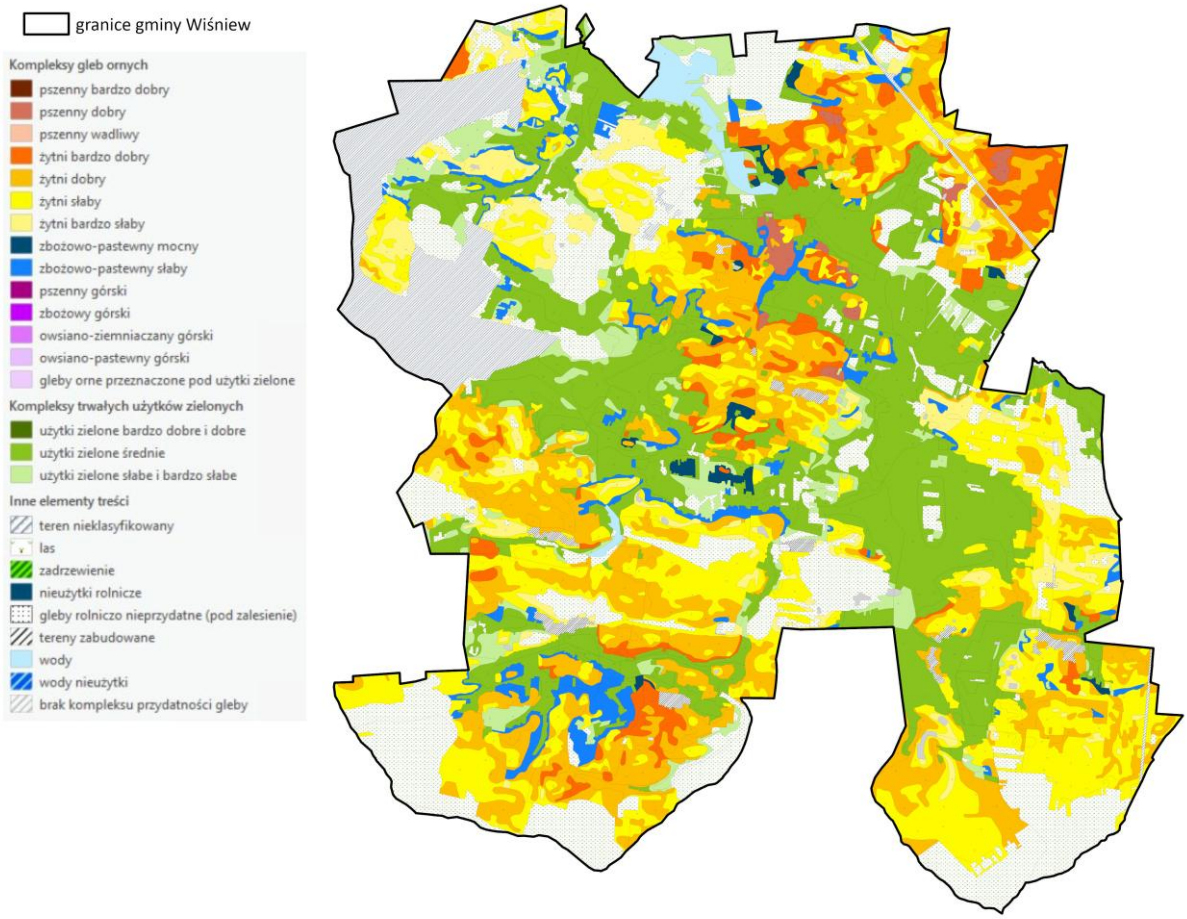

Pod względem bonitacji, na terenie gminy Wiśniew użytki rolne w klasie od II do III stanowią blisko 8% powierzchni użytków rolnych. Nie występują użytki rolne klasy I. Grunty orne klasy II stanowią 0,03% użytków rolnych, grunty orne klasy IIIa i IIIb - łącznie 3,6%, łąki klasy III – 4,1%, a pastwiska klasy III – 0,2%. Dominują użytki rolne klasy IV, IVa, IVb i V, które zajmują 84,3% ogólnej powierzchni gruntów uprawianych rolniczo. Użytki rolne klasy VI i VIz stanowią łącznie 7,8% powierzchni użytków rolnych.

Rysunek 9. Grunty rolne na obszarze Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

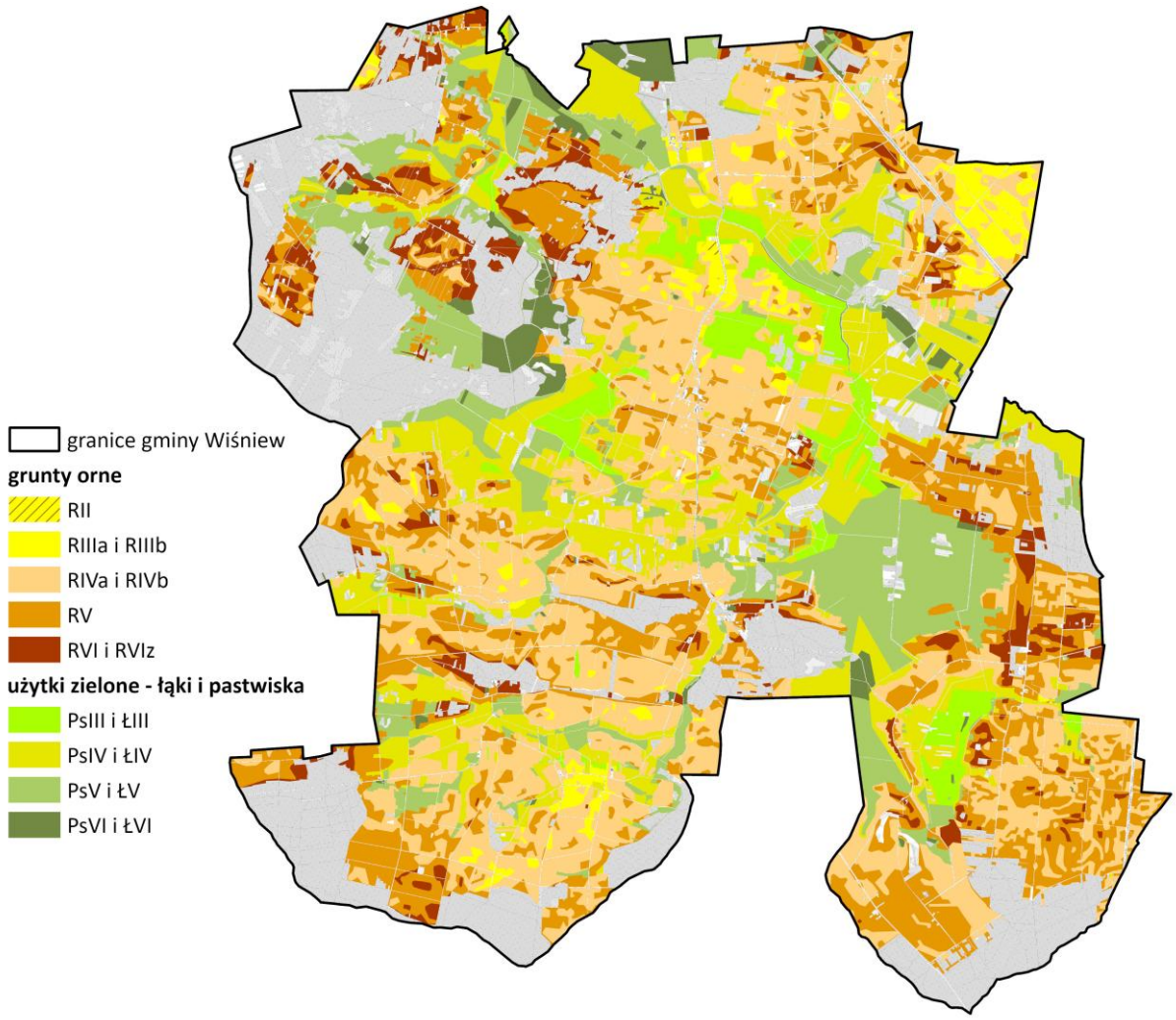

7.6 Użytkowanie gruntów

W gminie Wiśniew dominują użytki rolne (grunty orne i tereny użytków zielonych) – stanowią one blisko 75% powierzchni ogólnej gminy. Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 21,5% powierzchni ogólnej gminy. Obszary zabudowane i zurbanizowane wraz z zabudowanymi użytkami rolnymi zajmują łącznie blisko 3,5% całej powierzchni gminy. Tereny komunikacyjne stanowią 2,8%, zaś grunty pod wodami – 0,2% całej powierzchni gminy.

Tabela 3. Użytkowanie gruntów w gminie Wiśniew
źródło: dane ewidencyjne

LP.	sposób użytkowania gruntów	GMINA OGÓŁEM	
		udział powierzchni Gminy [ha]	udział powierzchni Gminy [%]
1.	**grunty rolne: w tym:**	**9468,81**	**75,15**
a)	użytki rolne niezabudowane	9026,30	71,64
b)	użytki rolne zabudowane	391,68	3,11
c)	nieużytki	50,84	0,40
2.	**grunty leśne, w tym:**	**2709,28**	**21,50**
a)	lasy	2707,53	21,49
b)	grunty zadrzewione i zakrzewione	1,75	0,01
3.	**grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:**	**43,86**	**0,35**
a)	tereny mieszkaniowe	15,25	0,12

LP.	sposób użytkowania gruntów	GMINA OGÓŁEM	
		udział powierzchni Gminy [ha]	udział powierzchni Gminy [%]
b)	tereny przemysłowe	6,61	0,05
c)	inne tereny zabudowane	18,45	0,15
d)	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	0,61	0,00
e)	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	2,28	0,02
f)	użytki kopalne	0,67	0,01
4.	**tereny komunikacyjne, w tym:**	**353,78**	**2,81**
a)	drogi	323,31	2,57
b)	tereny kolejowe	30,48	0,24
c)	inne tereny komunikacyjne	0,00	0,00
d)	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	1,39	0,01
5.	**grunty pod wodami, w tym:**	**22,92**	**0,18**
a)	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	21,76	0,17
b)	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1,17	0,01
6.	**tereny różne**	**0,09**	**0,00**
7.	**użytki ekologiczne**	**0,00**	**0,00**

Rysunek 10. Użytkowanie gruntów w gminie Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

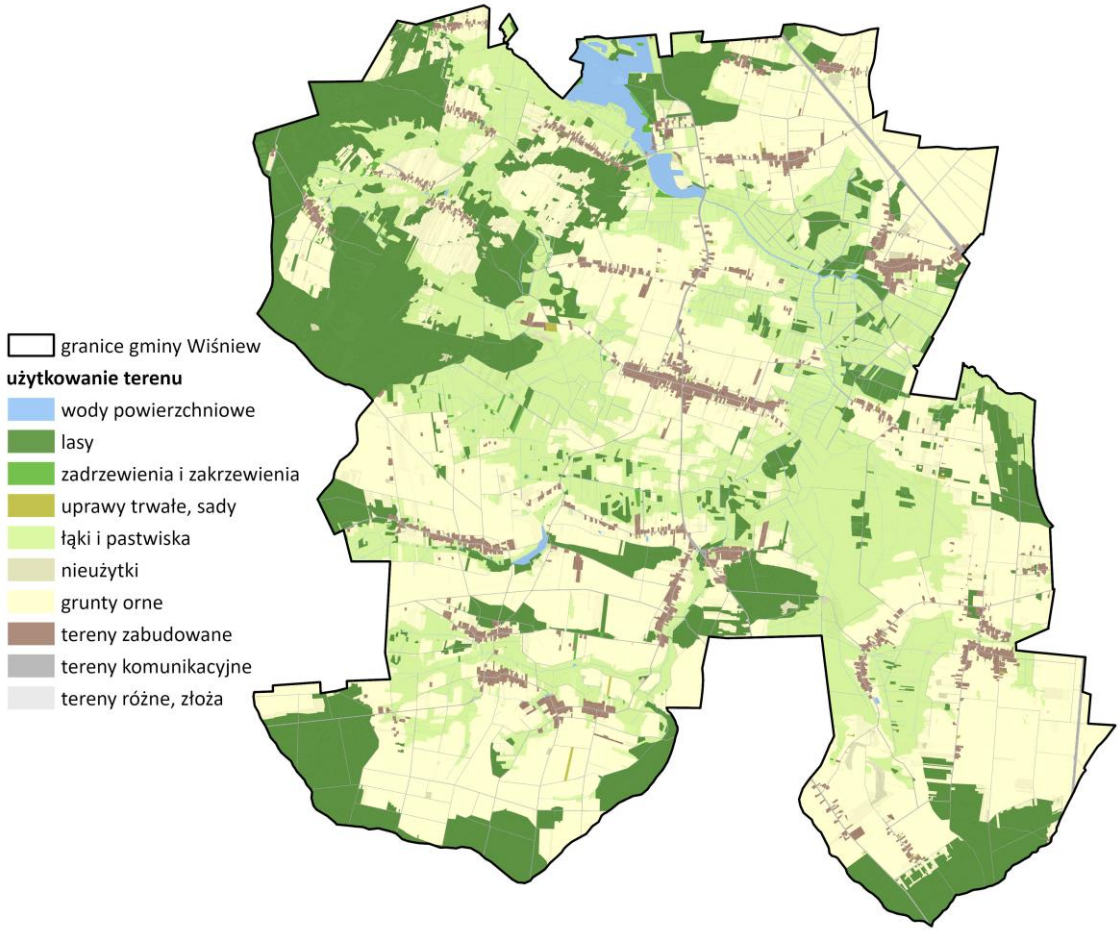

7.7 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Hydrograficznie obszar Gminy Wiśniew znajduje się w dorzeczu rzeki Wisły, w regionie wodnym Bugu.

Gmina charakteryzuje się występowaniem niewielkich cieków oraz małych zbiorników wodnych w postaci stawów. Na jej obszarze swoje źródło ma rzeka Muchawka, która jest głównym ciekiem

odwadniającym gminę. Przez gminę przepływa również rzeka Myrcha, której źródło znajduje się w sąsiedniej gminie Domanice, oraz Zbuczynka, której źródło zlokalizowane jest w sąsiedniej gminie Zbuczyn.

Muchawka jest lewym dopływem Liwca. Jej długość wynosi ok. 29,7 km, płynie głównie przez teren gminy Wiśniew, jej bieg wyznacza zachodnią granicę miasta Siedlce. Na Muchawce w Siedlcach wybudowany jest zalew, wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Źródło rzeki wypływa ze wsi Gostchorz. W okolicach wsi Borki-Paduchy przyjmuje swój prawy dopływ Zbuczynkę. Źródło **Zbuczynki** zlokalizowane jest w okolicach wsi Karcze. Rzeka ma długość ok. 24 km, przepływa przez obszar obniżenia powytopiskowego pomiędzy wsiami Borki-Sołdy, Borki-Paduchy i Ciosny, następnie wpada do Muchawki. Niewielka rzeka **Myrcha**, która swoje źródło ma w gminie Domanice, przepływa przez zachodnią część gminy Wiśniew. W północnej części gminy wpływa do Muchawki jako jej lewy dopływ.

Na obszarze gminy wszystkie rzeki mają również drobne, bezimienne dopływy, a także niewielkie oczka śródbagienne oraz okresowo wypełniające się wodą (głównie po roztopach i ulewnych deszczach) zagłębienia bezodpływowe, polodowcowe.

Dominującą formą występowania wód stojących na terenie gminy są stawy. Zlokalizowane są one na terenie wsi: Mościbrody, Łupiny oraz Stok Wiśniewski. Znaczne powierzchnie stawów są zakrzaczone i zdewastowane – wymagają rekultywacji. Stawy pełnią w gminie funkcje gospodarczą, jako stawy rybne. Inne antropogeniczne zbiorniki wód stojących na terenie gminy to: wyrobiska potorfowe, zbiorniki przeciwpożarowe i rowy melioracyjne.

Rysunek 11. Wody powierzchniowe oraz zasięg zlewni poziomu 7 na terenie gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPHP10k oraz BDOT

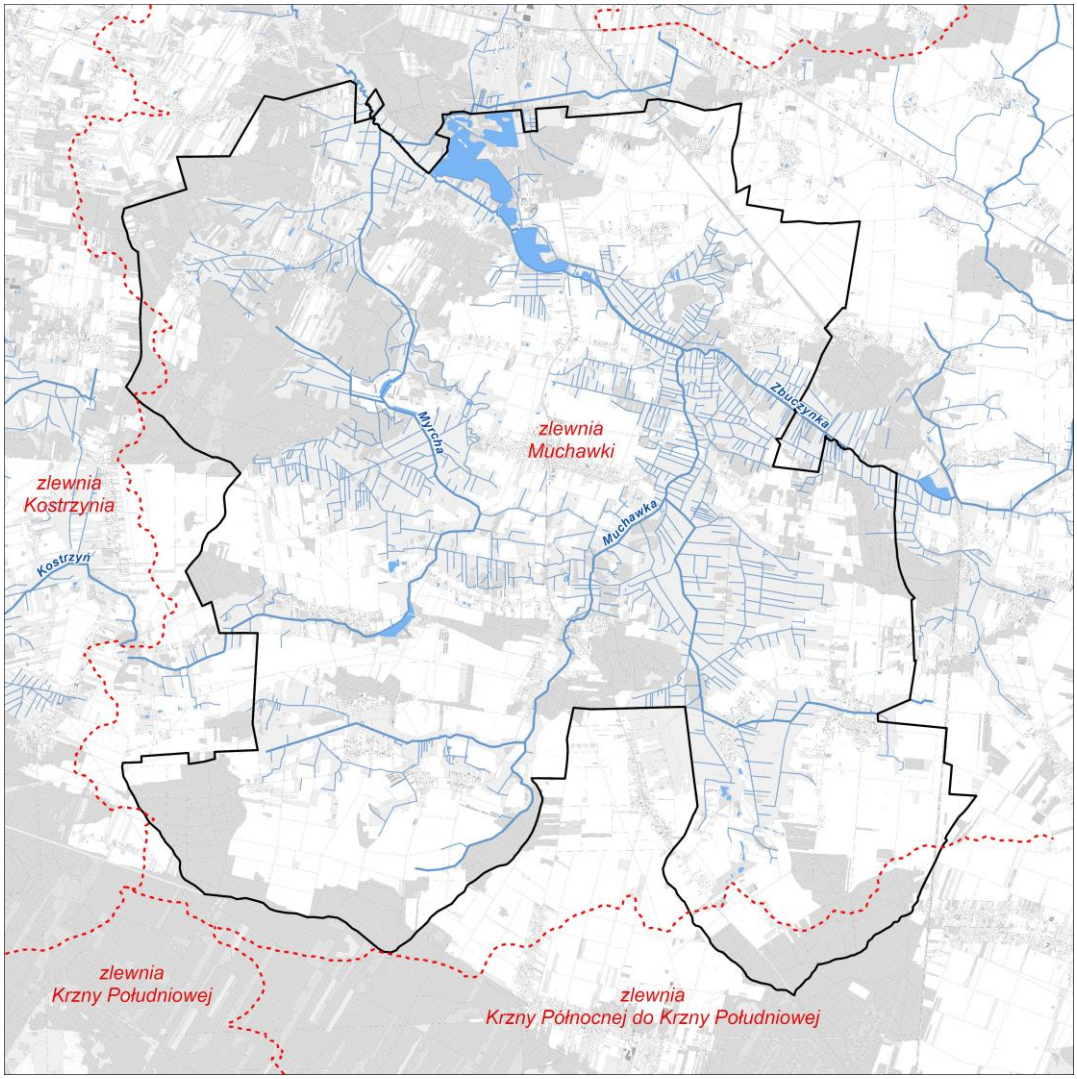

Jednolite części wód powierzchniowych

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro, sztuczny zbiornik wodny, ciek a także fragment morskich wód wewnętrznych itp. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP.

W układzie zlewniowym obszar Gminy Wiśniew należy do dorzecza Wisły i zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) położony jest w zasięgu czterech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829*
- *Muchawka do Myrchy RW200015267148279*
- *Krzna do Krzymoszy RW200010267144159*
- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179.*

Rysunek 12. Rozmieszczenie JCWP na terenie Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych aPGW

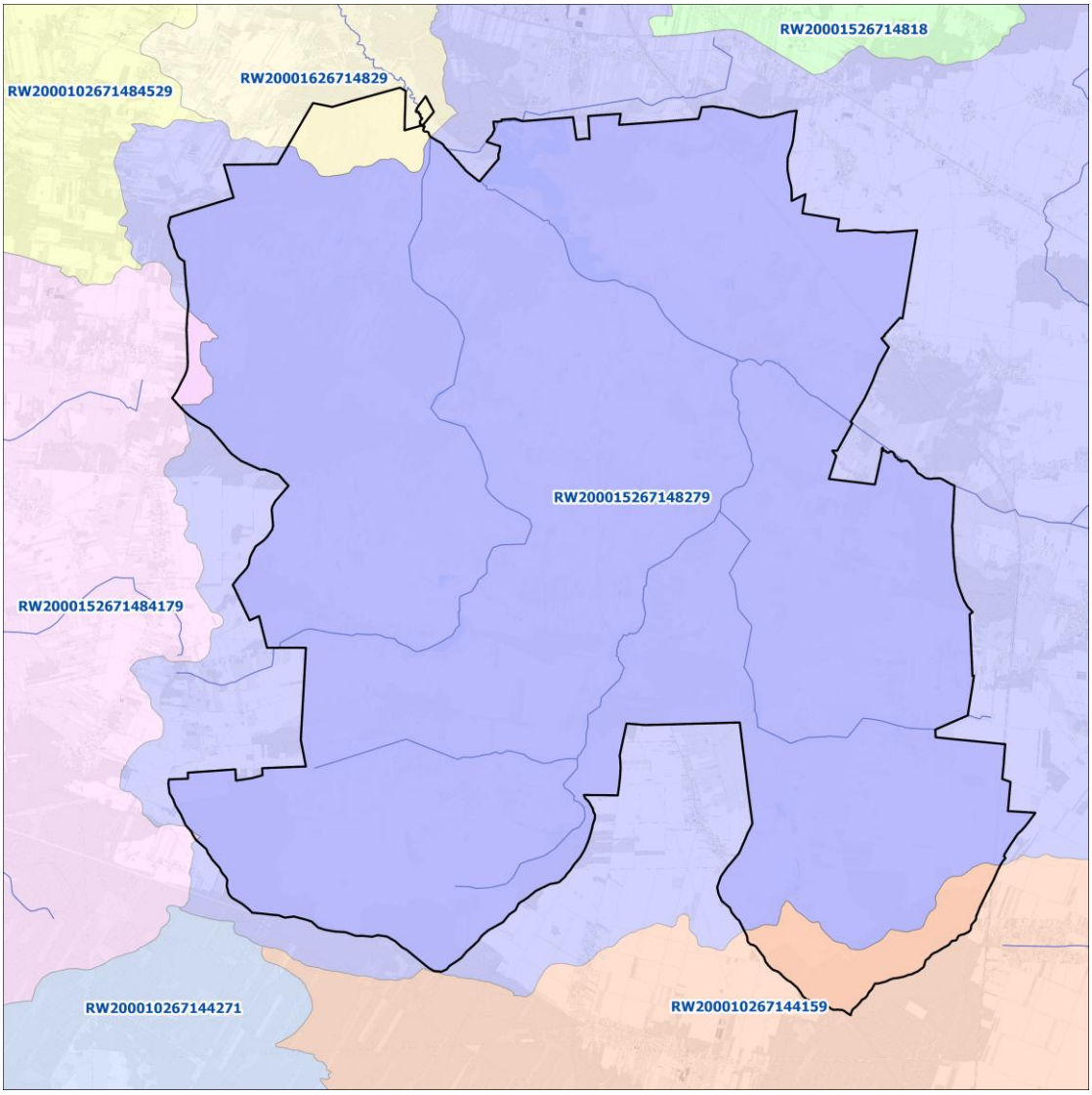

Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i

ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkadzania urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Wiśniew istnieją i funkcjonują sieci urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, będących pod opieką spółek wodnych, indywidualnych właścicieli gruntów oraz pod opieką PGW Wody Polskie. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zgodnie z ustawą Prawo wodne to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby. Grunty zmeliorowane występują na obszarze praktycznie całej gminy.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 Prawo wodne utrzymywanie urządzeń wodnych należy do ich właścicieli i polega na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia wodne oraz zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów zobowiązani są do ich utrzymywania we właściwym stanie zgodnie z art. 205 ustawy Prawo wodne. Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie Gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie Gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Za utrzymanie i eksploatację urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych wraz z budowlami, prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej na terenach zmeliorowanych, oraz inne działania związane z wykonywaniem, bieżącym utrzymaniem oraz eksploatacją urządzeń melioracyjnych w sposób zorganizowany na obszarze gminy odpowiada Gminna Spółka Wodna Wiśniew.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie sprawuje nadzoru nad urządzeniami melioracyjnymi (rowy, drenowanie) występującymi na gruntach rolnych.

Wykonywanie prac utrzymaniowych rowów melioracyjnych musi być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody.

Wody podziemne

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji), intensywnie zasilane przez infiltrujące opady atmosferyczne;
- wody wgłębne, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia;
- wody głębinowe, czyli wody izolowane od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

Na obszarze gminy znajdują się poziomy wodonośne zarówno w piętrze trzecio-, jak i czwartorzędowym. Na obszarze gminy brak jest studni ujmujących wody z poziomu trzeciorzędu, ponadto charakteryzują się one na tym obszarze zwiększoną zawartością związków żelaza i manganu i wymagają uzdatnienia przed przeznaczeniem do celów pitnych.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla gminy Wiśniew jest pierwszy poziom wodonośny pochodzący z piaszczystych utworów czwartorzędowych. Występuje na głębokości 0–1,0 m w obszarach obniżenia terenu (m.in. doliny cieków wodnych, obniżenia wytopiskowe), gdzie wahania zwierciadła zależne są od poziomu wód w rzekach oraz od intensywności zasilania wodami opadowymi i roztopowymi. Na obszarach wysoczyzny morenowej poziom wodonośny jest obecny poniżej 2 m ppt. Również jest tu zasilany przez wody opadowe i roztopowe. Na większości terenu gminy poziom wodonośny nie jest oddzielony od powierzchni utworami nieprzepuszczalnymi, szczególnie w zagłębieniach terenu, dolinach rzecznych. W związku z powyższym wody te są narażone na zanieczyszczenia chemiczne oraz bakteriologiczne.

<u>Jednolite części wód podziemnych</u>

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są jednostkami hydrogeologicznymi, które zostały

wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

Zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) przeważająca część Gminy Wiśniew położona jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055),* jedynie jej południowo-wschodni skraj należy do *JCWPd nr 67 (PLGW200067).*

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) to struktury geologiczne zasobne w wodę, które stanowią lub mogą stanowić w przyszłości strategiczne zasoby wód podziemnych do wykorzystania dla zaopatrzenia ludności i podstawowych gałęzi gospodarki wymagających wody wysokiej jakości. Zgodnie z umownymi kryteriami wydzielania - ze względu na wysoką jakość wód, zasobność i potencjalną produktywność - GZWP stanowią najcenniejsze fragmenty jednostek hydrostrukturalnych i systemów wodonośnych. Wymagają one szczególnej ochrony w zakresie stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych oraz kontroli zarządzania zasobami, z zachowaniem priorytetu dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia i zaspokojenia niezbędnych potrzeb gospodarczych.

Obszar Gminy Wiśniew w całości położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński. Obejmuje on trzeciorzędowe piętro wodonośne — poziom oligoceński, który budują znacznej miąższości piaski drobno- i średnioziarniste występujące na głębokości 230 m p.p.t. Zbiornik ten nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej, w związku z czym nie zdiagnozowano potrzeb ochrony jego zasobów.

Wschodnia część gminy położona jest także w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 223 – Dolina kopalna górnego Liwca. Jest to zbiornik czwartorzędowy, pozostający w łączności z utworami neogeńsko-paleogeńskimi, które tworzą osobny zbiornik wód podziemnych – GZWP nr 215. GZWP nr 223 znajduje się w obrębie dobrze izolowanych utworów piaszczystych występujących w spągu czwartorzędu (poziom spągowy) połączonych z piaszczystymi utworami doliny kopalnej Liwca i lokalnie występujących mniejszych dolinek kopalnych (poziom międzymorenowy). Poziom międzymorenowy charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody, a miąższość osadów wodonośnych waha się od kilku do ok. 30 m. Miąższość utworów wodonośnych poziomu spągowego jest zróżnicowana, przeważnie waha się od kilkunastu do ok. 40 m, a niekiedy nawet 50–100 m (centralnej części doliny kopalnej). Dla GZWP nr 223 opracowano dokumentację hydrogeologiczną (1996 r.), w której wskazano, że ochrona ilości i jakości wód w tego GZWP nie wymaga wyznaczenia i ustanawiania obszaru ochronnego zbiornika.

Wody podziemne GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Obszary ochronne są ustanawiane przez wojewodę, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek Wód Polskich. Dla GZWP nr 215 i GZWP nr 223 nie ustanowiono dotąd obszarów ochronnych.

Rysunek 13. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w granicach Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG

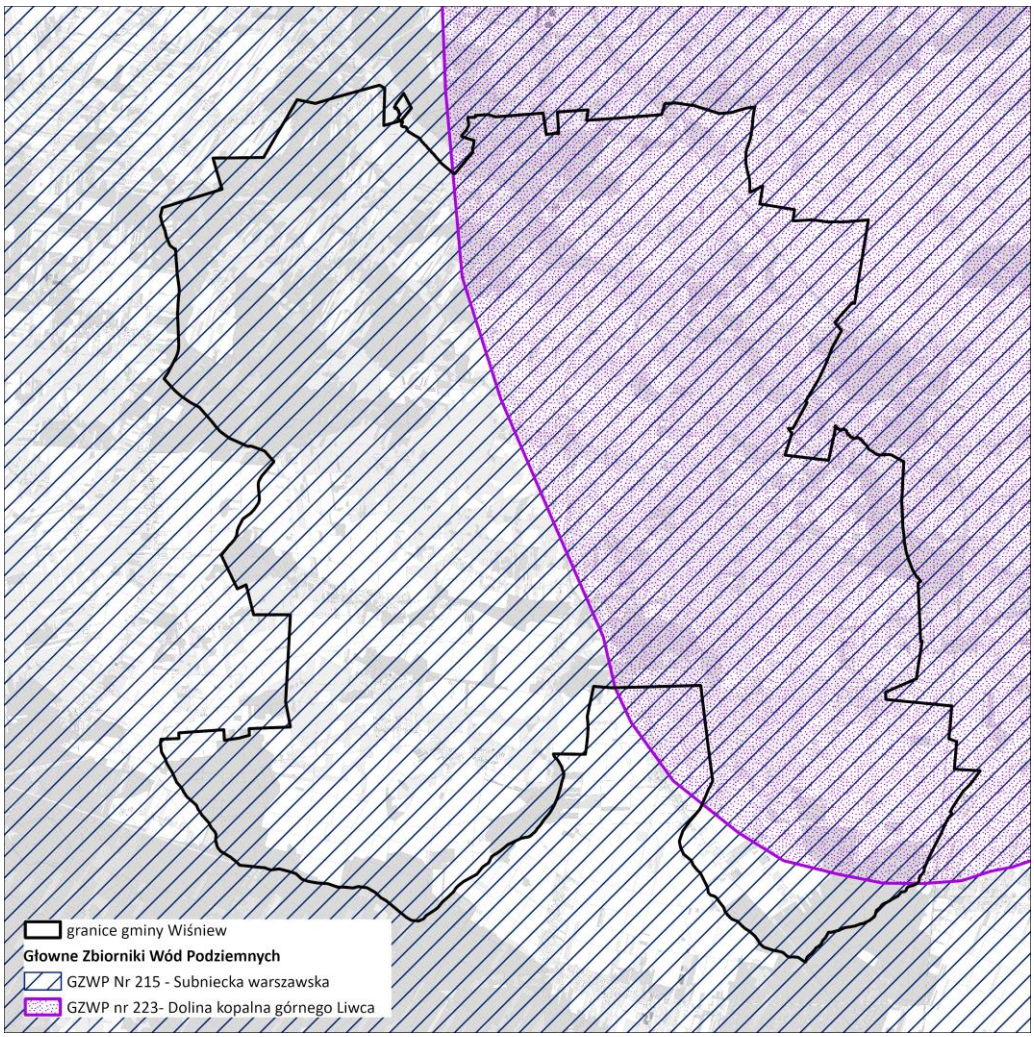

7.8 Zaopatrzenie w wodę

Na terenie Gminy zlokalizowane są 2 gminne stacje uzdatniania wody:

- Stacja uzdatniania wody w miejscowości Wiśniew - ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych znajdujących się na dz. ew. nr 652/1 (decyzja Starosty Siedleckiego z dnia 19.12.2012 r. znak: RŚ.6341.75.2012)
- Stacja uzdatniania wody w miejscowości Radomyśl - ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych znajdujących się na dz. ew. nr 304/2 o wydajności eksploatacyjnej 90 m^3/h (decyzja Starosty Siedleckiego z dnia 11.06.2007 r. znak: RB.6223/12/07).

Na terenie gminy znajduje się również wiele indywidualnych ujęć wód podziemnych – stanowią one głównie studnie kopane.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony

pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Dla ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do zbiorowego zasilania w wodę obszarów gminy wyznaczono tereny ochrony **bezpośredniej** obejmujące ogrodzone i oznakowane obszary, na których usytuowane są ujęcia. Wokół studni głębinowych **nie wyznaczono stref ochrony pośredniej**.

Dla stref ochrony bezpośredniej, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, obowiązują następujące zakazy i nakazy:

- zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- wody opadowe i roztopowe należy odprowadzać w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wód;
- teren strefy należy zagospodarować zielenią;
- ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody należy odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej;
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić;
- na ogrodzeniu umieścić tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieuprawnionych;
- zakazuje się niszczenia, uszkadzania lub przemieszczania tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Rysunek 14. Lokalizacja ujęć wód oraz stref ochronnych ujęć wód na terenie Gminy Wiśniew
źródło: : opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Banku Danych Hydrogeologicznych PIG

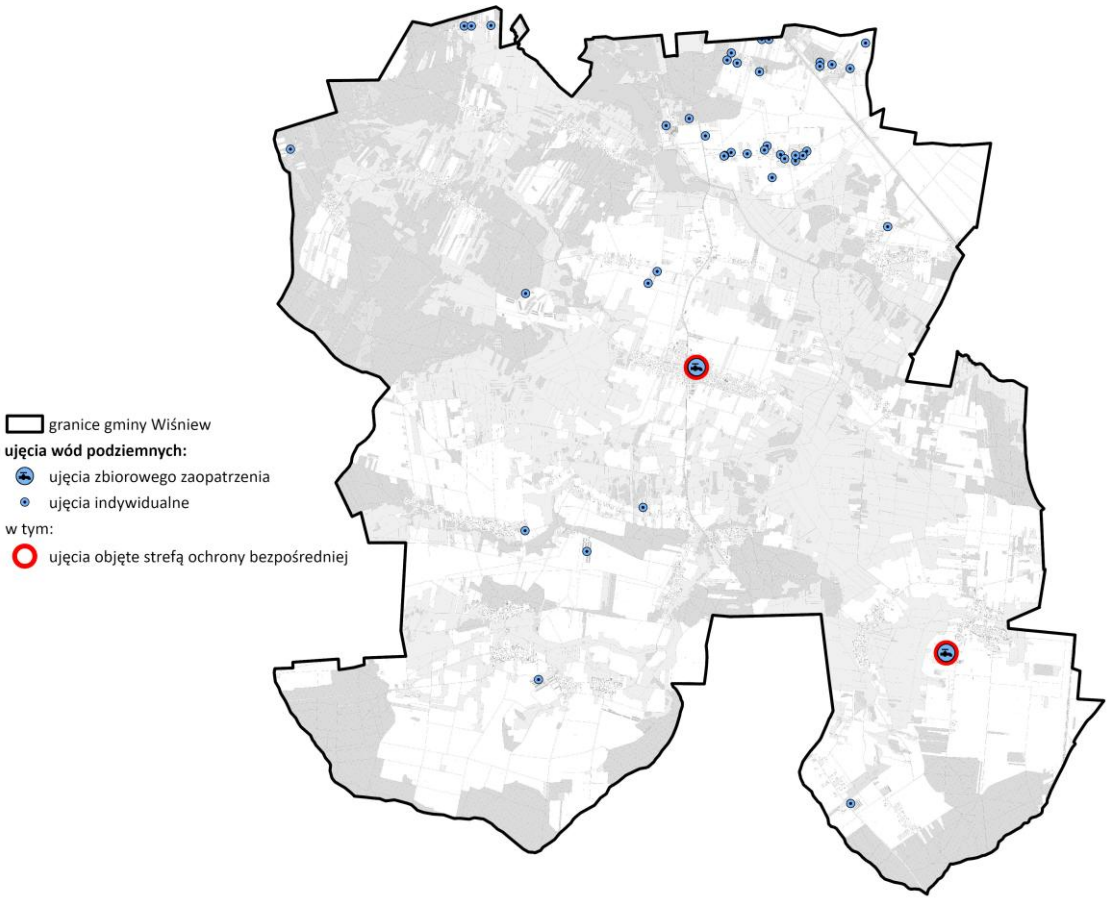

7.9 Warunki klimatyczne

Gmina Wiśniew znajduje się w obszarze o przeważającym wpływie klimatu kontynentalnego, który charakteryzują wysokie amplitudy temperatury powietrza, dość późna i krótka wiosna, długie lato, długa i chłodna zima z trwałą pokrywą śnieżną oraz większymi niż średnie w Polsce opadami atmosferycznymi. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych waha się w granicach 560–620 mm. Długość zimy wynosi około 97 dni, dni z przymrozkami jest około 188, czas zalegania pokrywy śniegowej to około 40–45 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 6,9°C do 7,1°C. Długość okresu wegetacyjnego to od 210 do 220 dni w roku. Najniższa temperatura występuje w grudniu lub styczniu i jest to średnio – 4,1°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą wynoszącą od 17,6°C do 18,0°C. Lato trwa około 98 dni. Średnia roczna prędkość wiatru wnosi ok. 3 m/s i ma on przeważający kierunek zachodni, latem wzrasta udział wiatrów północno zachodnich, a zimą południowo zachodnich.

7.10 Flora i fauna

Gmina Wiśniew ma charakter typowo rolniczy, dlatego też udział gatunków szczególnie cennych przyrodniczo jest niewielki. Głównym siedliskiem występowania roślin i zwierząt są pola uprawne, gdzie występują typowe gatunki polne dla półotwartego krajobrazu rolniczego. Cechą charakterystyczną tego środowiska jest silne rozdrobnienie pól oraz bardzo duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub kęp drzew i krzewów na miedzach, dróg dojazdowych do pól i łąk, często ze szpalerami drzew, rozproszona zabudowa wiejska. Wśród zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych dominują łąki owsicowe, ostrożeniowe i zbiorowiska ziołoroślowe złożone z wysokich roślin dwuliściennych. Dominującymi przedstawicielami fauny na terenie gminy są np. zając szarak, lis, mysz polna.

Istotne przyrodniczo są tereny dolin rzecznych, gdzie występują zbiorowiska wodne, szuwarowe i torfowe. Na terenie gminy Wiśniew jest to dolina Muchawki oraz teren przylegający do rzek Myrchy i Zbuczynki. Niemal na całym obszarze łąk w dolinie Muchawki występują lokalnie łozowiska, najczęściej w formie niewielkich kęp i na obrzeżach olsów. Zbiorowiska wodne i szuwarowe najliczniej występują na stawach w Mościbrodach oraz (w znacznie mniejszym zakresie) na niewielkich stawach w Łupinach. Ze zbiorowisk leśnych w dolinach i obniżeniach terenu najczęściej występują – chociaż nielicznie i w małych płatach – olsy i łęgi olszowo-jesionowe. Oprócz gatunków licznych w takich środowiskach, jak skowronek polny, pliszka żółta, pokląskwa, świergotek łąkowy, czajka, występują gatunki rzadkie: bekas kszyk, rycyk, cyranka, derkacz, przepiórka i inne. Ze względu na dużą powierzchnię łąki są często wykorzystywane jako miejsce żerowania przez bociany białe i czarne oraz przez ptaki drapieżne gnieżdżące się w pobliskich dużych kompleksach leśnych.

Wzbogacającym różnorodność biologiczną siedliskiem są również zbiorniki wodne zlokalizowane w gminie Wiśniew. Są to stawy rybne, gdzie spotkać można rzadkie gatunki ptaków wodnych i szuwarowych, w tym tak rzadkich jak zielonka, bąk, płaskonos, sieweczka rzeczna, płaskonos, podróżniczek, brzęczka, perkoz rdzawoszyi, perkoz dwuczuby. Z ptaków liczniej występujących gniazdują tu kaczki (krzyżówka, cyranka, czernica, głowienka), a także błotniak stawowy, wodnik, kokoszka wodna, łyska i inne. Z naturalnych zbiorników wód stojących spotykane są niewielkie oczka wodne powstałe w naturalnych zagłębieniach terenu, będące najczęściej pozostałościami dawnych jezior bezodpływowych. Znajdujące się w centralnej części gminy torfy również stanowią wartościowe siedlisko przyrodnicze dla ptactwa, jak również roślin szuwarowych i turzycowych.

Zbiorowiska leśne

Lesistość gminy Wiśniew wynosi ok. 21,1%. Lasy zajmują niewielkie powierzchnie, głównie na obrzeżach gminy. Są to zarówno lasy należące do Skarbu Państwa, podlegające pod Nadleśnictwo Siedlce, jak i lasy prywatne. Większe zbiorowiska leśne znajdują się w północno zachodniej części gminy – uroczysko Stok Wiśniewski. Las ten posiada nieregularny kształt, bardzo rozbudowaną linię brzegową i liczne wewnętrzne polany. Kompleks ten niemal w całości położony jest w granicach gminy Wiśniew. Są to głównie lasy mieszane świeże i bory mieszane świeże z sosną jako gatunkiem dominującym, a w dolinach rzecznych olsy i olsy jesionowe z dominującą olchą i brzozą. Większe powierzchniowo płaty lasów (150–200 ha) stanowią element kompleksów leśnych rozciągających się poza granice gminy, objętych ochroną przyrodniczą. Najczęściej są to bory świeże i bory mieszane świeże z dominującym udziałem sosny. Domieszkę stanowią m.in. jodła, dąb, brzoza, modrzew, lipa, w podszycie spotyka się czeremchę i jałowca. Na pozostałym obszarze rozdrobnienie

powierzchni leśnej jest znaczne. Mniejsze powierzchniowo lasy i zadrzewienia występują na całym obszarze gminy, jako jeden z podstawowych elementów krajobrazu.

Lasy na terenie Gminy Wiśniew pełnią funkcje gospodarcze i ochronne. Lasy pełniące funkcje ochronne dzielą się na:

- lasy wodochronne - chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni (ochrona zdolności retencyjnych) oraz na obszarach wododziałów;
- lasy ochronne wokół miast[4] – spełniają przede wszystkim funkcje związane z wypoczynkiem i rekreacją w lasach.

Rysunek 15. Lasy w gminie Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Siedlce, BDOT

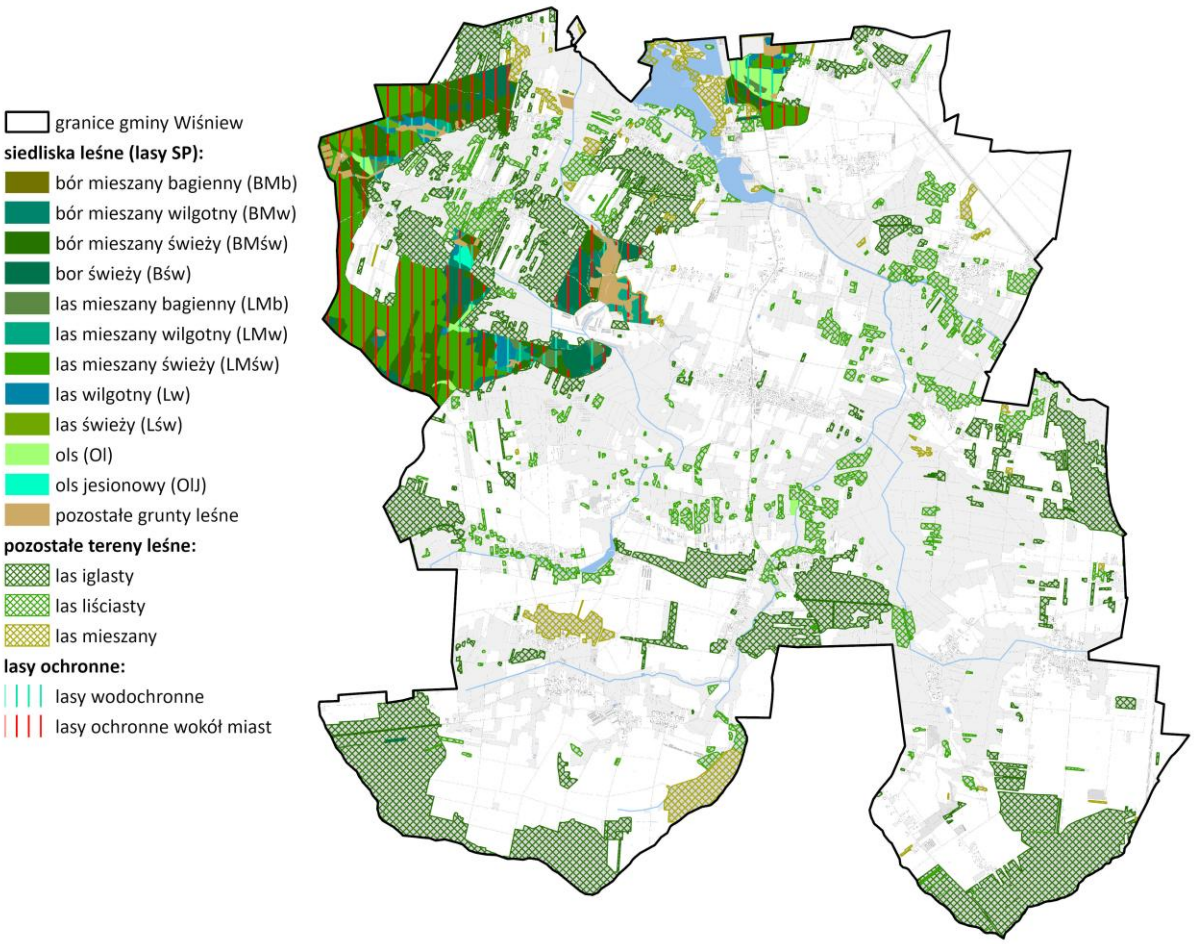

7.11 Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Wiśniew znajdują się obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478). Są to:

- obszar Natura 2000 Gołobórz (PLH140028),
- obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie (PLB060010),
- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu,

[4] w granicach miast i położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców

- 3 pomniki przyrody,
- fragment otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz.

Rysunek 16. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Wiśniew
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

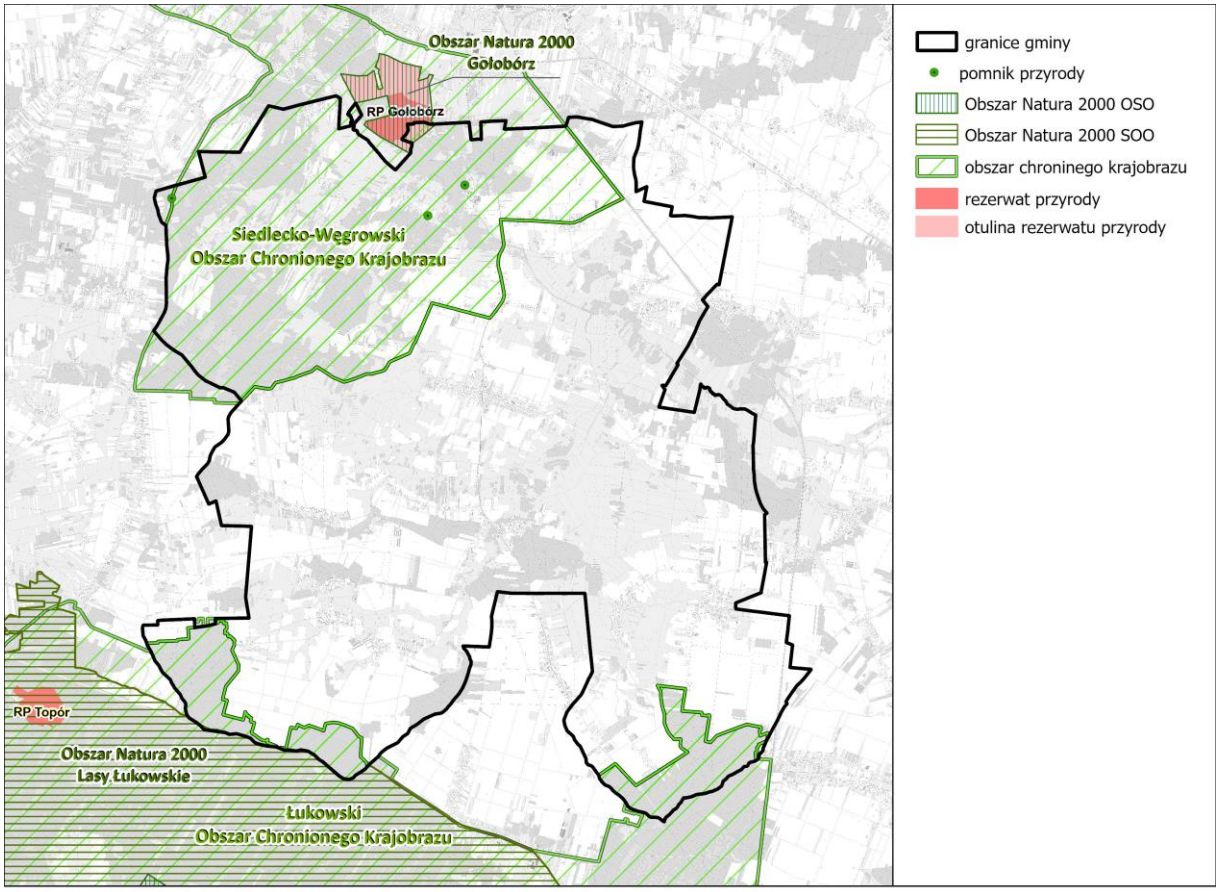

7.11.1 Obszar Natura 2000

W ramach programu Natura 2000 wyznaczone zostały dwa rodzaje obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) i tzw. obszary „ptasie" oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) – tzw. obszary „siedliskowe".

Gmina Wiśniew położona jest w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Gołobórz PLH140028 oraz obszaru specjalnej ochrony ptaków Lasy Łukowskie PLB060010.

Gołobórz PLH140028

Obszar Natura 2000 Gołobórz o całkowitej powierzchni 186,53 ha to jeden z najciekawszych i najbardziej zróżnicowanych terenów Niziny Południowopodlaskiej. W granicach gminy Wiśniew jego powierzchnia wynosi ok. 14,5 ha.

O wysokiej wartości tego obszaru świadczy występowanie siedlisk przyrodniczych reprezentujących bardzo różne wymagania ekologiczne. Skrajnie ubogie i skrajnie suche piaszczyste gleby porasta mozaika roślinności związanej z naturalnym procesem utrwalania wydm śródlądowych. Do największych, pod względem powierzchni, należą murawy szczotlichowe Spergulo vernalis-Corynephoretum (2330) reprezentujące różne stadia rozwojowe. Towarzyszą im kadłubowe postaci suchych wrzosowisk (4030) nawiązujące swoją fizjonomią i składem gatunkowym do wrzosowisk knotnikowych Pohlio-Callunetum. Osobliwością przyrodniczą tego terenu są malownicze zarośla jałowca pospolitego Juniperus communis (5130). Wysokość niektórych okazów dochodzi do ponad 4 m. Jest to jedyne znane miejsce występowania tego siedliska przyrodniczego w

makroregionie. Ostatnie stadium sukcesji na wydmach stanowi suchy bór chrobotkowy Cladonio-Pinetum (91T0). W obrębie Obszaru zajmuje on najwyżej położone fragmenty wydmy. Na uwagę zasługują dobrze zachowane grądy subkontynentalne Tilio-Carpinetum (9170) reprezentujące odmianę Mazowiecko-Poleską. Lokalne wyniesienia w obrębie grądów porośnięte są przez różnej wielkości płaty ciepłolubnej dąbrowy Potentillo albae-Quercetum (91I0*). Wszystkie ww. siedliska przyrodnicze, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Gołobórz (PLH140028), stanowią przedmiot ochrony tego Obszaru.

Dla obszaru Natura 2000 Gołobórz ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Gołobórz PLH140028. W planie zadań ochronnych zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, wskazano cele działań ochronnych oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. Obszary wdrażania działań ochronnych położone są poza granicami gminy Wiśniew.

Lasy Łukowskie PLB060010

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie o całkowitej powierzchni 11 488,44 ha obejmuje kompleks leśny Lasów Łukowskich. W południowej części gminy Wiśniew znajduje się niewielkie fragment tego obszaru o powierzchni ok. 4,3 ha. Lasy Łukowskie zajmują sfałdowaną równinę, której piaszczyste gleby porastają drzewostany borowe, z przewagą borów sosnowych, zarówno suchych jak i wilgotnych. W wilgotnych zagłębieniach występują grądy oraz łęgi olchowe i olchowo-jesionowe. Ważnym zbiorowiskiem są bory mieszane ze znaczącym udziałem jodły. Miejscami zachowały się siedliska bagienne. Enklawy śródleśne stanowią łąki i pola.

Przedmiotem ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków *Lasy Łukowskie* jest lelek (*Caprimulgus europaeus*).

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie nie ustanowiono odrębnego planu zadań ochronnych – zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie, w części pokrywającej się z obszarem będącym w zarządzie Nadleśnictwa Łuków, uwzględniony został w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 (PUL 2025) zatwierdzonym przez Ministra Klimatu i Środowiska na podstawie pisma nr DLŁ-WGL.8100.38.2025.MP z dnia 11 sierpnia 2025 r. W PUL 2025 zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony lelka oraz jego siedliska, a także wyznaczono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

W obowiązującym PUL 2025 jako działania ochronne w stosunku do lelka wymieniono zalecenia odnośnie właściwej gospodarki leśnej, w tym pielęgnowania gleby, oraz monitoring siedlisk i kontrolę liczebności lelka na terenie obszaru. Jako podmioty odpowiedzialne za wykonanie ww. działań wskazano RDOŚ w Lublinie i Nadleśniczego Nadleśnictwa Łuków. Nie stwierdzono konieczności zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw.

7.11.2 Obszar chronionego krajobrazu

Gmina Wiśniew położona jest w zasięgu Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się na Wysoczyźnie Siedleckiej między Siedlcami a Węgrowem. Jego powierzchnia wynosi 34696,63 ha, z czego w granicach gminy Wiśniew jest to ok. 3304,6 ha zlokalizowane w jej północnej części. Obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Siedlecko-Węgrowski OChK został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz.

WRN z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Aktualnie dla ww. obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje Uchwała nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 9054), zgodnie z którą na terenie OChK zakazuje się:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

   - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także inne, wyszczególnione w przytoczonej powyżej uchwale, tj.:

1. Zakaz, o którym mowa w pkt. 1, nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
2. Zakaz, o którym mowa w pkt. 2, nie dotyczy:
   1) tworzących zadrzewienia śródpolne:
      a) krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m²,
      b) drzew, których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm,

      - których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego;
   2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia;
   3) zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.
3. Zakaz, o którym mowa w pkt. 3, nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nieprzekraczającej 2 ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nieprzekraczającym 20 000 m^3, jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze.
4. Zakaz, o którym mowa w pkt. 4, nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.
5. Zakaz, o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych w załącznikach nr 3 i 4 do uchwały.

6. Zakaz o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy obiektów służących turystyce wodnej.

Rysunek 17. Strefa obowiązywania zakazu zabudowy na obszarze Siedlecko Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w granicach Gminy Wiśniew
źródło: Uchwała nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r.

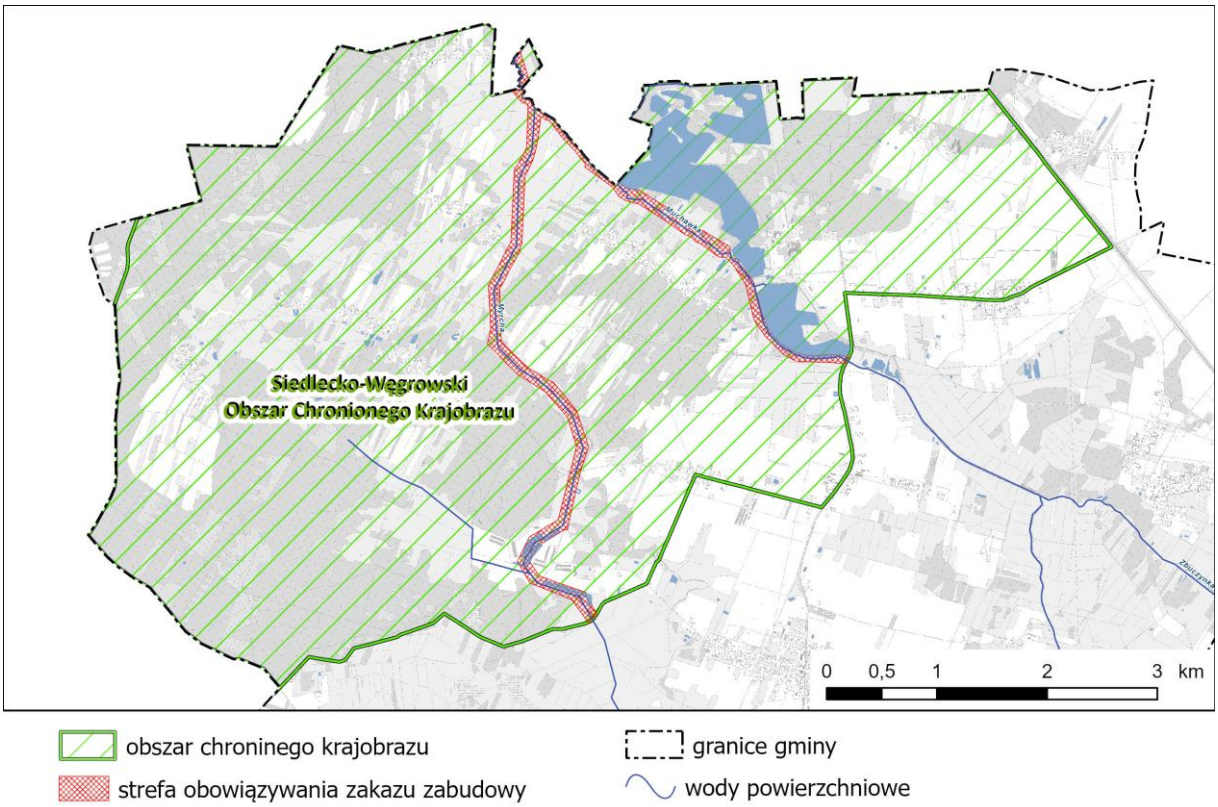

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Jego całkowita powierzchnia wynosi 19020,6 ha, z czego w granicach gminy Wiśniew jest to ok. 679,64 ha zlokalizowane w południowej jej części.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Aktualnie dla ww. obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje Uchwała Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2024 r., poz. 8357), zgodnie z którą na terenie OChK zakazuje się:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.);
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
7) budowania, w części objętej strefą obszaru Natura 2000, nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963 i 2029)

   – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
8) budowania, w części nie objętej strefą obszaru Natura 2000, nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

   – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także inne, wyszczególnione w przytoczonej powyżej uchwale, tj.:

1. Zakaz, o którym mowa w pkt. 1, nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce, przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
2. Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nie przekraczającej 2ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20.000 m3 , jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633, 1688 i 2029 oraz z 2024 r. poz. 834) oraz zgodnie z ustaleniami obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
3. Zakazy, o których mowa w pkt 2, 4 i 5, nie dotyczą fragmentu obszaru, dla którego wykonywanie określonych prac odbywa się wyłącznie na podstawie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, uzyskanej i obowiązującej do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały.
4. Zakaz, o którym mowa w pkt 7, nie dotyczy obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

7.11.3 Pomniki przyrody

Na terenie gminy Wiśniew ochroną w postaci pomnika przyrody objęto 3 obiekty:

1. pojedyncze drzewo z gatunku jesion wyniosły Fraxinus excelsior (obwód 594 cm), znajdujące się na terenie prywatnym w miejscowości Mościbrody,
2. pojedyncze drzewo z gatunku lipa drobnolistna Tilia cordata (obwód 468 cm), znajdujące się na terenie prywatnym w miejscowości Wólka Wiśniewska,
3. pojedyncze drzewo z gatunku dąb szypułkowy Quercus robur (obwód 399 cm), znajdujące się na terenie Nadleśnictwa Siedlce, Leśnictwa Stok Wiśniewski, oddz. 164f.

Wszystkie trzy pomniki zostały powołane Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. U. Woj. Maz. z 2009 r. Nr 36, poz. 864). Ochrona drzew w granicach lokalizacji obejmuje zasięg korony i systemu korzeniowego nie mniejszy niż w promieniu 15 m od zewnętrznej krawędzi pnia drzewa.

W stosunku do pomników przyrody rozporządzenie wprowadza następujące zakazy:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10) umieszczania tablic reklamowych.

7.11.4 Rezerwat przyrody - otulina

W granicy gminy Wiśniew znajduje się niewielki fragment otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz. Sam rezerwat położony jest poza jej granicami, na terenie gminy Siedlce. Rezerwat przyrody Gołobórz (bez otuliny) został utworzony na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. z 1982 r. Nr 10, poz. 74). Aktualnie dla ww. rezerwatu i jego otuliny obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody Gołobórz (Dz. Urz. z 2023 r., poz. 12160). W powyższym rozporządzeniu dla rezerwatu wyznaczono otulinę w celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Dla rezerwatu przyrody Gołobórz ustanowiono plan ochrony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gołobórz (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r., poz. 12161). Na obszarze otuliny nie wyznaczono działań ochronnych, natomiast wprowadzono wskazania wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych m.in. gminy Wiśniew, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew, planów zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz planów zagospodarowania przestrzennego wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych:

1. nie należy podejmować w rezerwacie i jego otulinie działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat;
2. nie należy podejmować w rezerwacie i jego otulinie działań negatywnie wpływających na stan zachowania siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach sieci Natura 2000;
3. należy utrzymać charakterystyczne cechy krajobrazu rezerwatu i jego otuliny tworzonego przez otwarte piaszczyste i porośnięte lasami wydmy;
4. nie należy lokalizować w rezerwacie i jego otulinie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
5. należy zachować pełnioną przez otulinę rezerwatu funkcję korytarza ekologicznego zapewniającego integralność oraz powiązania rezerwatu z innymi formami ochrony przyrody;

6. w otulinie rezerwatu nie należy pobierać wód za pomocą studni;
7. nie należy wykonywać melioracji wodnych oraz budować sztucznych zbiorników wodnych w otulinie rezerwatu, w szczególności w jej części położonej od strony wschodniej rezerwatu;
8. należy zachować w otulinie rezerwatu wolne od zabudowy tereny leśne i zadrzewione.

7.12 Powiązania ekologiczne

Głównymi powiązaniami ekologicznymi są korytarze ekologiczne, które stanowią rodzaj łącznika pomiędzy wyspami środowiskowymi, umożliwiającego swobodne przemieszczanie fauny i flory. Są to pasy terenu, po jakim przemieszczają się organizmy na daleki dystans, w którym panuje dla nich odpowiednie środowisko i warunki bezpieczeństwa. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi są obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, a także obszary bagienne, łąki, nieużytki oraz obszary pozbawione barier o charakterze antropogenicznym. Korytarze mogą mieć zasięg lokalny, regionalny, krajowy lub międzynarodowy. Tymi ostatnimi są np. trasy wędrówek ptaków. Korytarz nie zawsze jest strukturą liniową, jak np. rzeka, występują też korytarze, które nie mają ciągłości strukturalnej, ale zachowują ciągłość funkcjonalną, np. wyspy leśne stanowiące ostoje ptaków wędrownych. Miejsca krzyżowania się korytarzy ekologicznych lub obszary o dużym stopniu naturalności i nagromadzenia się organizmów, skąd podejmują one ekspansje na zewnątrz, nazywane są węzłami ekologicznymi lub jeżeli obejmują duży obszar ekologicznie zróżnicowany, obszarami węzłowymi.[5]

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

W ramach *Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce*, opracowanego w 2005 r. i zaktualizowanego w 2011 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, pod redakcją Jędrzejewskiego, południowy fragment Gminy Wiśniew wyróżniono jako krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący korytarz uzupełniający jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC), łączącego Puszczę Białowieską na wschodzie kraju (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami). Na obszarze Mazowsza obejmuje on przede wszystkim Dolinę Bugu oraz Puszczę Białą. Nadrzędnym celem zaprojektowanej sieci korytarzy migracyjnych jest przede wszystkim przeciwdziałanie fragmentacji cennych przyrodniczo obszarów oraz utrzymanie istniejących połączeń pomiędzy zachowanymi płatami naturalnego środowiska. Stworzenie możliwości przemieszczania się zwierząt i roślin w skali kraju i Europy pozwoli na utrzymanie zagrożonych gatunków oraz zachowanie prawidłowych procesów ekologicznych.

Korytarze o znaczeniu regionalnym

Ważną rolę w zachowaniu łączności przestrzennej struktur ekologicznych odgrywają korytarze rangi regionalnej. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi tego typu są przede wszystkim doliny rzeczne. Korytarze regionalne odgrywają ważną rolę łącznikową dla obszarów naturalnych i cennych przyrodniczo oraz chronionych w skali kraju i ponadkrajowej.

Za korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym w granicach Gminy Wiśniew można uznać dolinę rzeki Muchawki wraz z jej dopływami. Koryta tych cieków oraz otaczające je tereny łąk, pastwisk i tereny leśne łączą m.in. obszary cenne przyrodniczo występujące w granicach Gminy oraz na terenach z nią sąsiadujących.

Korytarze o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy znajdują się tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych. Są to przede wszystkim doliny rzeczne.

Dolina rzeki Muchawki jest jednym z lepiej zachowanych ciągów hydrologicznych tego obszaru. Północna część rzeki na terenie gminy znajduje się pod ochroną przyrodniczą Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Natomiast źródło rzeki Muchawki znajduje się w południowo zachodniej części gminy, w stosunkowo niedalekiej okolicy kolejnego obszaru chronionego – Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Rzeka Zbuczynki, wpadająca do Muchawki, również stanowi cenny szlak migracyjny, ze względu na

[5] Plan ochrony parku krajobrazowego. Poradnik metodyczny, Dyrekcja ZJPK w Krakowie, Kraków 1999

towarzyszące ciekowi wodnemu okoliczne skupiska lasów.

Na terenie Gminy występują także inne tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu. Są to lokalne płaty leśne, tereny podmokłe oraz użytki zielone i doliny lokalnych, często okresowych cieków lub rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, wąwozy, szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

Cały obszar gminy Wiśniew, ze względu na dominującą funkcję rolniczą, a także występowanie mozaiki siedlisk i braku znaczących barier fizycznych dla migracji zwierząt, charakteryzuje się możliwością swobodnego przemieszczania się zwierząt.

7.12 Zasoby krajobrazowe

Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

Teren gminy Wiśniew w aspekcie krajobrazowym jest dość jednolity – przeważa krajobraz rolniczy charakteryzujący się występowaniem otwartych przestrzeni w postaci pól i łąk. Pośród agrocenoz występują rozproszone niewielkie kępy drzew i krzewów, które stanowią urozmaicenie krajobrazowe tego obszaru.

Cennym zasobem krajobrazowym są obszary objęte ochroną przyrodniczą i krajobrazową, głównie siedliska leśne wraz z podmokłymi terenami i dolinami niewielkich rzek stanowiącymi wartościowy zasób krajobrazowy.

Urozmaicenie krajobrazowe stanowią także tradycyjne zabudowania wiejskie oraz zespoły dworskie - na terenie gminy Wiśniew znajdują się dwa parki dworskie powstałe w XIX w. znajdujące się w Mościbrodach (folwark murowany) oraz Łupinach (typowa zabudowa ziemiańska). Wokół zabudowań zlokalizowane są drzewostany liściaste i iglaste o charakterze krajobrazowym.

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa mazowieckiego (w tym na obszarze Gminy Wiśniew) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych[6]. Ponadto zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz określono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

Na terenie Gminy Wiśniew rozpoznano łącznie 3 typy krajobrazu, w tym 7 podtypów, które przedstawiono w poniższej tabeli. W granicach Gminy nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych.

Tabela 4. Typy i podtypy krajobrazu na terenie Gminy Wiśniew
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

Typ, podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-007	-

[6] Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

Typ, podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
3. Leśne 3a. Z przewagą siedlisk borowych	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-174	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-175	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-177	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-179	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-181	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-182	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-185	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
3. Leśne 3b. Z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-109	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-110	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-113	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-117	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6a. Sztuczne zbiorniki wodne	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-020	-
6. Wiejskie 6b. Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-030	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-032	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-033	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu)

Typ, podtyp krajobrazu	Typ rzeźby terenu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
			A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia potencjalne, umiarkowane)
6. Wiejskie 6d. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-061	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-062	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-063	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-065	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, umiarkowane, o narastającym natężeniu) A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-070	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-075	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.1.6. Składowiska odpadów (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże)
6. Wiejskie 6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-086	-

W przypadku krajobrazów zagrożonych sporządzono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów.

Rysunek 18. Typy i podtypy krajobrazu na terenie Gminy Wiśniew
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

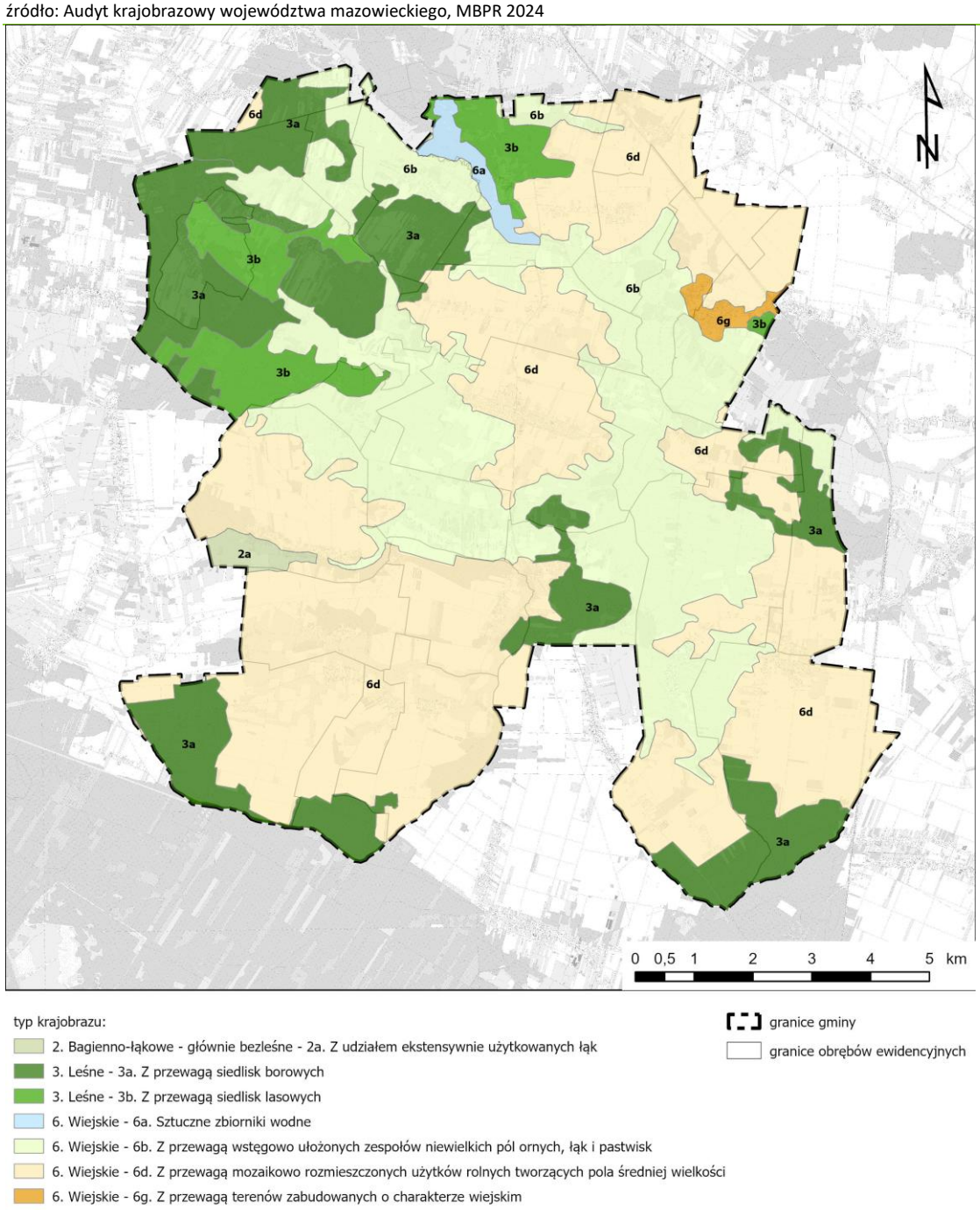

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska

8.1 Stan środowiska

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 4 strefy, gmina Wiśniew została zaliczona do strefy mazowieckiej.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ 2025

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO_2[7]	SO_2	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O_3
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	**C**	A	A	A	A	A/**D2**
ze względu na ochronę roślin	A	A	-[8]	-	-	-	-	-	-	-	A/**D2**

gdzie:
- klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasa A1 – stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;
- klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe;
- klasa D2 – stężenie ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania na terenie gminy Wiśniew w 2024 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów długoterminowych stężeń ozonu wg kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, na co miały wpływ przede sprzyjające warunki meteorologiczne (m.in. wysokie nasłonecznienie, niska prędkość wiatru). Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe zostały dotrzymane. W ocenie uzyskały klasę A.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz napływ transgraniczny. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są emisje z domów ogrzewanych indywidualnie, ruch samochodowy, w tym zwłaszcza na drogach o znacznym natężeniu ruchu, a także przemysł petrochemiczny. Przemysł energetyczny, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu transportuje zanieczyszczenia poza granice województwa.

Zgodnie z raportem wojewódzkim dotyczącym jakości powietrza w województwie mazowieckim rok 2024 był drugim rokiem, po roku 2023, w którym dotrzymany został poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM10. W latach wcześniejszych występowało także przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 fazy II. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w roku 2023 i 2024 w porównaniu do roku 2022 oraz wcześniejszych lat. W roku 2024 nie został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 w strefie mazowieckiej.

[7] dla roślin NO_x
[8] nie przeprowadzono klasyfikacji

Wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczeń pyłowych. Poprawa jakości powietrza w roku 2024 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależna jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy *Prawo wodne*. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, zgodnie z obecnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027), obszar Gminy znajduje się w zasięgu czterech jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych, które scharakteryzowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Wiśniew
źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

numer i nazwa JCWP	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Krzna do Krzymoszy RW200010267144159	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179
status	naturalna część wód	naturalna część wód	naturalna część wód	silnie zmieniona część wód
stan[9]	brak danych (stan ekologiczny dobry, stan chemiczny – brak danych)	zły stan wód (umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego)	zły stan wód (słaby stan ekologiczny, stan chemiczny – brak danych)	zły stan wód (słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego)
rodzaj presji determinującej stan wód	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)	presje troficzne – źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji

[9] Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej

numer i nazwa JCWP	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Krzna do Krzymoszy RW200010267144159	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179
		[benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny	ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	NIE	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich	TAK – rezerwat przyrody Gołobórz, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dolina Liwca, obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka, użytek ekologiczny Dolina	TAK – rezerwat przyrody Gołobórz, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, użytek ekologiczny Kumak	TAK – rezerwat przyrody Jata, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Radzyński Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dolina Liwca, obszar Natura 2000 Jata	TAK – rezerwat przyrody Rogożnica, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Miński Obszar Chronionego Krajobrazu, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dolina

numer i nazwa JCWP	Muchawka od Myrchy do ujścia RW20001626714829	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Krzna do Krzymoszy RW200010267144159	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179
ochronie	Muchawki			Kostrzynia, obszar Natura 2000 Rogoźnica, użytek ekologiczny Żabi dołek, użytek ekologiczny Potrzos
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Dla aktualnie wyznaczonych JCWP brak bieżących wyników badań monitoringowych, natomiast znane są wyniki monitoringu JCWP ujętych w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) – wówczas obszar Gminy położony był w zasięgu pięciu JCWP rzecznych:

- *Muchawka od Myrchy do ujścia* (PLRW200024266829) – JCWP monitorowana w latach 2017-2020,
- *Muchawka od źródeł do Myrchy* (PLRW2000232668289) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego* (PLRW2000232668418) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Krzna do Krzymoszy z Krzymoszą* (PLRW2000172664169) – JCWP monitorowana w roku 2020,
- *Krzna Południowa od źródeł do Dopływu spod Lipniaków* (PLRW2000172664272) – JCWP monitorowana w latach 2016-2019.

Tabela 7. Ocena stanu wód powierzchniowych
źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ

Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Muchawka od Myrchy do ujścia RW200024266829	Muchawka - Żytnia	IV (2020)	I (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2020)	zły (2020)
Muchawka od źródeł do Myrchy RW2000232668289	Muchawka - Rakowiec	I (2020)	II (2017)	>II (2020)	umiarkowany (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego RW2000232668418	Kostrzyń - Łączka	IV (2020)	II (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Krzna do Krzymoszy z Krzymoszą RW2000172664169	Krzna - Leszczanka	V (2020)	IV (2020)	>II (2020)	zły (2020)	dobry (2020)	zły (2020)
Krzna Południowa od źródeł do Dopływu spod Lipniaków RW2000172664272	Krzna Południowa - Strzyżew	V (2019)	III (2019)	>II (2019)	zły (2019)	poniżej stanu dobrego (2018)	zły (2019)

Jakość wód podziemnych

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Gmina Wiśniew położona jest w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055)* i *JCWPd nr 67 (PLGW200067).*

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022)* wody podziemne ww. JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

JCWPd nr 55 i JCWPd nr 67 znajdują się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Tabela 8. Charakterystyka JCWPd na terenie Gminy Wiśniew
źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200055	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
PLGW200067	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie Gminy Wiśniew był wyznaczono punktów pomiarowych. Najbliżej usytuowane punkty pomiarowe, w których prowadzone były badania jakości wody znajdowały się na terenie Gminy Siedlce i Domanice (JCWPd nr 55) oraz na terenie gminy miejskiej i wiejskiej Łuków (JCWPd nr 67). Oceniono, że wody podziemne w tych punktach były dobrej (II klasa) i zadowalającej (III klasa) jakości.

Tabela 9. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w jej pobliżu Gminy Wiśniew w 2022 r.
źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania – marzec 2023

miejscowość, gmina (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	typ ośrodka wodonośnego	użytkowanie terenu	klasa jakości w punkcie
Siedlce gm. m. Siedlce (210)	55	Zwierciadło napięte	porowy	Zabudowa miejska luźna	II (wody dobrej jakości)
Olszyc Szlachecki gm. w. Domanice (6495)	55	Zwierciadło napięte	porowy	Zabudowa wiejska	II (wody dobrej jakości)
Zimna Woda gm. m. Łuków (531)	67	Zwierciadło napięte	porowy	Lasy	III (wody zadowalającej jakości)
Aleksandrów gm. w. Łuków (6564)	67	Zwierciadło napięte	porowy	Zabudowa miejska luźna	II (wody dobrej jakości)

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

W gminie Wiśniew stan środowiska przyrodniczego można określić jako stosunkowo dobry. W szczególności warto zwrócić uwagę na:

- dobry stan higieny atmosfery i klimatu akustycznego,
- występujące na obszarze Gminy tereny leśne z drzewostanem o wysokich walorach przyrodniczych oraz doliny rzeczne z roślinnością łąkową i licznymi zaroślami,
- duża naturalność szaty roślinnej, w przypadku pól ornych – duży udział zadrzewień śródpolnych.

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Wiśniew to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej – z sieci kanalizacyjnej w 2024 r. korzystało jedynie 20,8% ogółu ludności gminy Wiśniew[10]. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków;
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków.
- hałas, którego głównym źródłem jest droga krajowa nr 63 przebiegająca przez centrum gminy, w tym miejscowość Wiśniew; w mniejszym stopniu źródłem hałasu są drogi powiatowe i drogi gminne oraz tereny kolejowe – możliwe jest ograniczenie uciążliwości akustycznych poprzez lokalizacje pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg przebiegających przez tereny zabudowane, modernizację nawierzchni drogowych (wymiana na cichą nawierzchnię).

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Wieloletnie prace nad poprawą jakości środowiska prowadzone na terenie gminy Wiśniew od lat przynoszą efekty i można spodziewać się dalszych postępów, szczególnie w zakresie:

- rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej;
- modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem, co ma na celu ograniczenie niskiej emisji.

Analiza polityki przestrzennej gminy zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiśniew; obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków

[10] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2024

zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 31 sierpnia 2026 roku.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie osuwiskowe

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy Wiśniew nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP) opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie Gminy Wiśniew nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Brak jest wałów przeciwpowodziowych.

Hałas

Klimat akustyczny na terenie gminy Wiśniew warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu i jakość sieci drogowej oraz występowanie zakładów usługowo-produkcyjnych, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz hałas związany z rolnictwem. W zależności od rodzaju źródła możliwa jest emisja dźwięków o zróżnicowanym okresie czasu trwania i natężeniu.

Zdecydowanie największą uciążliwość akustyczną w gminie stanowi obecnie droga krajowa nr 63 (DK63), przebiegająca przez centrum gminy, w tym miejscowość Wiśniew. Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu przeprowadzanym co 5 lat przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad na drogach krajowych i wojewódzkich[11] średni ruch pojazdów na drodze krajowej nr 63, na odcinku biegnącym przed gminę Wiśniew, przekracza 7 tys. pojazdów na dobę. Nadmienić należy, że po drodze tej poruszają się nie tylko samochody osobowe, ale także pojazdy ciężarowe, których ruch powoduje znacznie większą uciążliwość akustyczną w porównaniu do samochodów osobowych. Miejscowościami narażonymi są przede wszystkim Gostchorz, Wiśniew oraz Wiśniew-Kolonia. Pozostałe drogi, przy których zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa, nie są intensywnie użytkowane.

Przez wschodnie tereny gminy Wiśniew biegnie również dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa nr 2 relacji Warszawa Zachodnia – Terespol. Hałas kolejowy powstaje w wyniku eksploatacji linii kolejowych i jego odczuwanie występuje w najbliższym sąsiedztwie torowisk. Na poziom hałasu kolejowego wpływ mają następujące czynniki: natężenie ruchu, prędkość ruchu, stan techniczny pociągów, procent pociągów towarowych, stan techniczny torowisk, ukształtowanie i zagospodarowanie terenu.

Hałas przemysłowy ma charakter lokalny, jego zasięg oddziaływania ogranicza się jedynie do bezpośredniego otoczenia zakładu. W gminie Wiśniew nie występują znaczne źródła hałasu przemysłowego, poza nielicznymi budynkami związanymi z funkcjonowaniem usług nieuciążliwych. Źródłem zwiększonego hałasu mogą być eksploatowane aktualnie złoża kopalin.

Hałas komunalno-bytowy występuje na terenach zabudowy mieszkaniowej. Jego poziom zależy od

[11] Generalny Pomiar Ruchu 2015, GDDKiA: https://www.archiwum.gddkia.gov.pl/pl/2551/GPR-2015, Generalny Pomiar Ruchu 2020/21, GDDKiA: https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021

intensywności i charakteru tej zabudowy. Największy poziom osiąga w centralnych częściach miejscowości. W gminie Wiśniew większość zabudowy stanowią damy jednorodzinne oraz budynki gospodarcze. W związku z tym nie występują problemy związane z nagminnymi hałasami osiedlowymi występujące na obszarach mieszkalnictwa zbiorowego.

Ponadto część gminy jest użytkowana rolniczo - hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Istniejący hałas można eliminować lub ograniczać poprzez stosowanie środków technicznych, czy technologicznych, np. poprzez poprawę stanu nawierzchni istniejących dróg. Innym sposobem na eliminację hałasu jest stosowanie środków organizacyjnych np. wprowadzanie stref wyłączonych z ruchu lub z ograniczeniem prędkości w obszarach zabudowanych. Uciążliwości hałasowe można natomiast ograniczyć poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych, np. zwiększenie zieleni w otoczeniu dróg. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężania hałasu jest także monitoring.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne.

Pola elektromagnetyczne stanowią uciążliwość dla środowiska, stąd przepisy szczególne w zakresie lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne do środowiska zapewniają separację obszarów emisji ponadnormatywnej z obszarami dostępnymi dla ludności. Dla linii elektromagnetycznych powinno wyznaczać się strefy ochronne, które stanowią obszar znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznej, tworzony w celu ochrony ludzi i mienia przed skutkami działania linii. Wpływ na szerokość strefy ochronnej ma m.in. napięcie znamionowe linii elektromagnetycznej, a także czynniki takie jak: izolacja przewodów, maksymalna temperatura przewodu, obciążenie oblodzeniem, ale też konstrukcja danego budynku czy warunki lokalne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określają szczegółowo przepisy odrębne.

Przez obszar gminy Wiśniew przebiegają dwie przesyłowe linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Kozienice - Siedlce Ujrzanów, Siedlce Ujrzanów - Stanisławów, biegnąca przez centralną część gminy,
- jednotorowa linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Narew - Siedlce Ujrzanów, biegnąca przez północną część gminy.

Dla ww. linii wymagane jest zachowanie pasa technologicznego o szerokości równej 70 m (po 35 m w obie strony od osi linii), w którym m.in.:

- zakazuje się realizacji budynków mieszalnych, budynków zamieszkania zbiorowego i budynków użyteczności publicznej,
- w przypadku lokalizacji pozostałych obiektów i urządzeń budowlanych (związanych np. z działalnością gospodarczą lub rekreacyjną, zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem) należy uwzględnić wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- zakazuje się sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m.

Na system elektroenergetyczny gminy składają się także stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: Siedlce – Przemysł, Siedlce – Myśliwska oraz Łuków zlokalizowane poza obszarem gminy. Na sieć dystrybucyjną składają się stacje elektroenergetyczne 15/0,4 kV, linie elektroenergetyczne średniego napięcia (30 kV i 15 kV) oraz linie niskiego napięcia. Linie elektroenergetyczne średniego oraz niskiego napięcia występują zarówno jako kablowe jak i napowietrzne.

Sposób zagospodarowania terenów pod liniami elektroenergetycznymi i w ich pobliżu musi uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych tj.:

- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

Gazociąg wysokiego ciśnienia

Przez teren Gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN150 relacji Gończyce – Łuków – Siedlce (odgałęzienie magistrali gazowej Puławy - Warszawa). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013r. , poz. 640) od ww. gazociągu obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 4,0 m.

Strefy kontrolowane dla gazociągów wysokiego ciśnienia wyznacza się ze względów bezpieczeństwa. Szerokość strefy kontrolowanej gazociągu, zgodnie z ww. Rozporządzeniem, zależy od roku jego budowy (wydania pozwolenia na budowę), średnicy, ciśnienia nominalnego oraz rodzaju obiektu lokalizowanego w jego sąsiedztwie. W strefach kontrolowanych występują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. Zgodnie z przywołanym wyżej Rozporządzeniem w strefach kontrolowanych m.in. nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania, ponadto nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie, licząc od osi gazociągu do pni drzew. Wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej

Zagrożenia dla jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja" oraz emisja komunikacyjna.

Na terenie Gminy Wiśniew nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych poprzez spalanie paliw stałych, gazowych i ciekłych oraz w niewielkim stopniu z wykorzystaniem energii elektrycznej. W większości budynków indywidualnych użytkowane są kotły węglowe, dla których paliwem jest węgiel. Wykorzystywane są również inne paliwa, tj. ekogroszek, olej opałowy i gaz, stanowią one jednak mniejszy udział. Gazowa sieć dystrybucyjna (średniego ciśnienia) na terenie Gminy Wiśniew jest zasilana z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Łuków-Siedlce (odgałęzienie magistrali gazowej Puławy - Warszawa), poprzez stację redukcyjno-pomiarową we wsi Gostchorz. Zgodnie z danymi GUS w gminie Wiśniew w 2024 r. z sieci gazowej korzystało 16,2% ogółu ludności[12]. Długość czynnej sieci gazowej wynosi ok. 25,5 km[13].

Na terenie Gminy Wiśniew nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.

Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

W gminie Wiśniew w 2024 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 20,8% ogółu ludności[14], co wskazuje na

[12] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2024
[13] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2024
[14] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2024

bardzo niski stopień skanalizowania gminy. Łączna długość czynnej sieci wynosiła w 2024 roku 11,8 km[15]. Nieruchomości niepodłączone do systemu kanalizacji są obsługiwane przez alternatywne rozwiązania dla budowy zbiorczego systemu kanalizacyjnego - indywidualne systemy oczyszczania ścieków: przydomowe oczyszczalnie ścieków (49 sztuk w 2025 r.)[16] oraz szczelne zbiorniki bezodpływowe (1486 sztuk w 2025 r.)[17], z których nagromadzone ścieki dowożone są taborem asenizacyjnym na stację zlewną.

Na obszarze Gminy znajduje się komunalna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Wiśniew, obsługiwana przez Gminną Spółkę Komunalną w Wiśniewie. Oczyszczalnia została oddana do użytku w 1999 r., a w 2024 r. przeszła gruntowną modernizację. Zmodernizowano i dobudowano obiekty i sieci międzyobiektowe – są one zlokalizowane na terenie istniejącej dotąd oczyszczalni ścieków komunalnych w m. Wiśniew oraz na działkach sąsiednich należących do gminy. Obiekt jest w pełni zautomatyzowany. Powiększone zostały ponad dwukrotnie parametry przepustowości oraz jakość oczyszczanych ścieków. Obecnie przepustowość obiektu wynosi 400 m^3/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny stanowiący dopływ do rzeki Myrcha, wpadającej do Muchawki.

W granicach gminy działa także przyzakładowa oczyszczalnia ścieków Zakładów mięsnych Mościbrody – odbiornikiem oczyszczonych ścieków są stawy hodowlane/Muchawka/Liwiec.

Niedostateczny zasięg sieci kanalizacyjnej może przyczyniać się do zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków, np. w nieszczelnych szambach, stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód. Zagrożenie jest szczególnie istotne wzdłuż dolin rzecznych, a także na terenach, gdzie stopień zagrożenia wód podziemnych jest wysoki.

Zagrożenia dla gleb

W związku z dominującym rolniczym wykorzystywaniem obszarów gminy wystąpić mogą przekształcenia i zagrożenia środowiska związane z erozją wodną i erozją wietrzną (eoliczną) charakteryzującą się wywiewaniem drobnych cząstek glebowych głównie w okresie wiosennym i jesiennym, w czasie gdy gleby, podlegające użytkowaniu rolniczemu, pozbawione są szaty roślinnej. Na erozję narażone są głównie przestrzenie gruntów ornych pozbawione zadrzewień śródpolnych. Zabiegi agrotechniczne mogą powodować przyspieszenie zachodzenia procesów erozyjnych, szczególnie w przypadku terenów położonych na terenach o większym nachyleniu. Orka przyczynia się do przemieszczania się rozluźnionej warstwy gleby w dół do podnóża stoku, tym samym przyspieszając proces erozyjny.

Innym zagrożeniem jest możliwość przenikania do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych zanieczyszczeń obszarowych takich jak: nawozy, chemiczne środki ochrony roślin, gnojowica, odcieki z kiszonek.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy Wiśniew, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz

[15] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2024
[16] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2025
[17] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2025

wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjętym uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrona walorów krajobrazowych środowiska – zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Wiśniew.

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego gminy Wiśniew, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że analiza oddziaływań projektu planu ogólnego na środowisko, w tym ludzi, ma charakter ogólny i orientacyjny. Wynika to z samej istoty oraz funkcji planu ogólnego. Celem

planu ogólnego jest bowiem wskazanie stref planistycznych o szerokich profilach funkcjonalnych, nie zaś szczegółowe określenie sposobów zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan ogólny pełni rolę dokumentu kierunkowego, wyznaczającego ramy polityki przestrzennej gminy oraz zasady ich kształtowania w ujęciu strategicznym. Z tego względu ustalenia planu ogólnego odnoszą się do kategorii funkcjonalnych i strukturalnych przestrzeni, a nie do konkretnych form użytkowania terenu czy szczegółowych parametrów inwestycyjnych. W związku z tym analiza oddziaływań na środowisko na tym etapie może mieć jedynie ogólny charakter i identyfikować potencjalne kierunki i rodzaje wpływów, takich jak oddziaływania urbanizacyjne, komunikacyjne czy przyrodnicze, nie jest zaś możliwe przeprowadzenie szczegółowej oceny skutków środowiskowych dla konkretnych inwestycji czy rozwiązań przestrzennych. Dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowywanych w oparciu o ustalenia planu ogólnego, możliwe będzie dokonanie pogłębionej analizy oddziaływania na środowisko, uwzględniającej konkretne funkcje terenów, parametry zabudowy oraz rzeczywiste warunki lokalne. Takie podejście jest uzasadnione zakresem merytorycznym planu ogólnego oraz wymogami racjonalnego planowania przestrzennego — pozwala zachować spójność pomiędzy poziomem szczegółowości dokumentu planistycznego a adekwatnym poziomem szczegółowości prognozy środowiskowej. Strefy planistyczne wskazane w planie ogólnym posiadają szeroki profil funkcjonalny, umożliwiający różnorodne formy przyszłego zagospodarowania. Na tym etapie planowania nie są jeszcze przesądzone konkretne funkcje terenu, parametry zabudowy, przebieg infrastruktury technicznej ani lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym ocena potencjalnych oddziaływań środowiskowych może dotyczyć wyłącznie kierunków i tendencji przekształceń przestrzennych, a nie ich dokładnego zasięgu, natężenia ani charakteru.[18]

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), w każdej strefie planistycznej profil funkcjonalny obejmuje tereny określone w ramach profilu podstawowego (obligatoryjnego), stanowiącego trzon funkcjonalny danej strefy, oraz może obejmować tereny określone w ramach profilu dodatkowego. Oznacza to, że funkcje wymienione w profilach podstawowych dla poszczególnych stref planistycznych ujęte w ww. rozporządzeniu stanowią niezmienny element struktury planistycznej wynikający bezpośrednio z przepisów i nie ma możliwości wykluczenia którejkolwiek z nich. Ograniczenie to ma istotne znaczenie dla zachowania jednolitych zasad klasyfikacji i interpretacji stref planistycznych w skali kraju. Jednocześnie ww. rozporządzenie daje możliwość uzupełnienia profilu podstawowego o profile dodatkowe, których dobór uzależniony jest od lokalnych uwarunkowań, potrzeb rozwojowych i kierunków polityki przestrzennej gminy. Określenie profilu dodatkowego umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Wybór profili dodatkowych stanowi elastyczne narzędzie umożliwiające dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy.

Podsumowując: profil podstawowy określa zasadniczy kierunek i charakter zagospodarowania przestrzeni w obrębie strefy, a jego zadaniem jest zapewnienie spójności funkcjonalno-przestrzennej w skali całej gminy, zaś profil dodatkowy umożliwia dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy. Takie rozwiązanie umożliwia zrównoważenie dwóch kluczowych zasad planowania przestrzennego – z jednej strony zapewnia stabilność i jednolitość systemu planistycznego, a z drugiej pozwala na dostosowanie treści dokumentu do realnych potrzeb i potencjałów rozwojowych gminy.

W analizowanym projekcie planu ogólnego gminy Wiśniew dla każdej strefy wskazano wymagany profil podstawowy oraz, tam gdzie było to uzasadnione analizą uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalnych i społeczno-gospodarczych, wprowadzono odpowiednie profile dodatkowe. Pozwoliło to na zachowanie zgodności z przepisami prawa, a jednocześnie na zróżnicowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego w sposób odpowiadający lokalnym potrzebom rozwoju gminy.

Zapisy planu ogólnego gminy Wiśniew będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten będzie miał także decydujące znaczenie przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy, określając, gdzie możliwe są inwestycje budowlane, a gdzie teren powinien

[18] Za: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Kodeń, 2025

pozostać niezabudowany. Dzięki temu, plan ogólny zapewni harmonijny rozwój gminy, zgodny z polityką przestrzenną, uwzględniając potrzeby mieszkańców oraz ochronę środowiska.

12.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Wiśniew, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.

Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopiero na etapie ich sporządzania możliwe będzie dokonanie pogłębionej analizy oddziaływania na środowisko, uwzględniającej konkretne funkcje terenów, parametry zabudowy oraz rzeczywiste warunki lokalne.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenie gminy Wiśniew obowiązuje 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują obszar o powierzchni ok. 272,4 ha. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obwiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.

W odniesieniu do terenów usługowych czy terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W raporcie wykonanym na potrzeby procedury (lub karcie informacyjnej przedsięwzięcia, jeśli raport nie jest wymagany) ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Uciążliwości odorowe

Wyznaczone w planie ogólnym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz strefy produkcji rolniczej (SR) umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w zakresie przetwórstwa zbóż i owoców, a także rozwój produkcji rolnej w innych branżach np. hodowli zwierząt gospodarskich. W strefie 8SR dopuszcza się także lokalizację biogazowni.

W przypadku realizacji w strefach SZ i SR obiektów hodowlanych, takich jak chlewnie, czy kurniki,

lub w strefie 8SR biogazowni, istnieje możliwość wystąpienia emisji substancji złowonnych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia. Źródłem powstawania odorantów w budynkach inwentarskich są zwierzęta, ich odchody, pasza oraz praca urządzeń i procesy technologiczne. Oddziaływanie obiektu uzależnione jest od jego wielkości, rodzaju zwierząt, sposobu odżywiania, systemu utrzymania (ściółkowy, bezściółkowy), częstotliwości usuwania odchodów, miejsca składowania odchodów, czyszczenia stanowisk, sposobu wentylacji budynków, parametrów meteorologicznych, czy właściwości odchodów. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. z 2023 r., poz. 297) budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy lub wydzielanie się substancji toksycznych, powinny być odizolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej. W ww. rozporządzeniu wskazuje się także minimalne odległości budowli rolniczych m.in. od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich. W przypadku biogazowni źródłami emisji substancji złowonnych mogą być m.in. pojazdy dostarczające substrat, zbiorniki i silosy, w których przechowywane są substraty, komory fermentacyjne, zbiorniki na masę pofermentacyjną, zbiorniki na przefermentowaną biomasę, czy niewłaściwe odsiarczanie biogazu, przy czym poprawna eksploatacja biogazowni nie powinna stwarzać żadnych uciążliwości poza terenem zakładu, na którym jest zlokalizowana, w tym także na otwartym terenie zakładu. W celu ograniczenia wpływu biogazowni na stan środowisko ważna jest prawidłowa realizacja prac budowlanych i montażowych. Niewłaściwe wykonanie połączeń instalacji, a także wszelkiego rodzaju nieszczelności na etapie eksploatacji mogą być źródłem rozszczelnienia instalacji, a tym samym emisji substancji złowonnych do środowiska.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) chów lub hodowla zwierząt, w zależności od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (DJP)[19], podobnie jak biogazownia, może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które powinno mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W karcie lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się typ, wielkość i zasięg emisji do powietrza, w tym także emisji substancji złowonnych, mogących powodować uciążliwości odorowe, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących emisją substancji złowonnych ani narażeniem ludzi na uciążliwości odorowe, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do obiektów hodowlanych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref SZ i SR oraz biogazowni mogących powstać w strefie 8SR, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Na terenie gminy Wiśniew zlokalizowana są dwie linie przesyłowe najwyższego napięcia:

- dwutorowa linia 400 kV relacji Kozienice-Siedlce Ujrzanów, Stanisławów-Siedlce Ujrzanów,
- jednotorowa linia 400 kV relacji Siedlce Ujrzanów – Narew.

[19] Duża jednostka przeliczeniowa (DJP) to umowna jednostka zwierząt hodowlanych w gospodarstwie. Jeden DJP (1 DJP) odpowiada jednej krowie o masie pięćset kilogramów lub innym zwierzętom, z wyłączeniem ryb, o łącznej masie pięćset kilogramów

Na system elektroenergetyczny gminy składają się także stacje elektroenergetyczne 110/15 kV: Siedlce – Przemysł, Siedlce – Myśliwska, Łuków zlokalizowane poza obszarem gminy wraz ze stacjami elektroenergetycznymi 15/0,4 kV, liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia (30 kV i 15 kV) oraz liniami niskiego napięcia. Linie elektroenergetyczne średniego oraz niskiego napięcia występują zarówno jako kablowe, jak i napowietrzne.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom. W uzasadnieniu do planu ogólnego jako tereny z ograniczeniami zabudowy wskazano m.in. pasy technologiczne napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć o szerokości 70 m (po 35 m licząc od osi linii), w których zakazuje się:

- lokalizacji budynków mieszkalnych, budynków zamieszkania zbiorowego, budynków użyteczności publicznej;
- tworzenia hałd, nasypów, zwiększania rzędnych terenu;
- sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m.

W granicach pasów technologicznych istniejących linii elektroenergetycznych najwyższego napięcia w projekcie planu ogólnego wyznaczono przede wszystkim strefy SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast profilu dodatkowego nie wyznaczono (2-3SO, 23SO, 39SO, 42SO, 49SO, 52SO, 59SO, 73SO, 86SO, 91SO, 98SO, 101SO, 103SO, 105SO, 136SO, 141SO, 147SO, 150SO, 156-157SO, 159SO, 169SO), albo w profilu dodatkowym wyznaczono wyłącznie teren zieleni urządzonej (211SO, 224SO, 228-229SO) lub dodatkowo teren elektrowni słonecznej (242SO, 245SO, 249SO, 252SO, 256SO, 263SO-265SO, 279SO, 286SO, 288SO) lub teren elektrowni wiatrowej (241SO). Nadmienić przy tym należy, że są to jedynie niewielkie fragmenty znacznie większych powierzchniowo stref. W granicach ww. pasów technologicznych, w nieznacznym stopniu wyznaczono także strefy SZ (116SZ), SU (4SU, 47SU), SP (14SP, 24SP, 30SP), SR (1SR, 8SR, 21SR, 84SR, 173SR, 183SR), SG (7SG), SN (4SN) i SK (1SK, 6SK, 9-10SK, 13SK). Szczegółowe ustalenia dla wszystkich tych terenów, w tym wyznaczenie pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych z zakazem lokalizacji zabudowy czy turbin wiatrowych, powinny zostać zawarte w sporządzonych dla tych obszarów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Elektrownie wiatrowe

Z uwagi na dopuszczenie w profilu dodatkowym stref otwartych 233-241SO terenów elektrowni wiatrowej, przy ich wyznaczaniu konieczne jest zachowanie ustalonych przepisami odrębnymi odległości elektrowni od budynków mieszkalnych i o funkcji mieszkalnej, odległości od sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć oraz odległości elektrowni od terenu rezerwatu przyrody.

Strefy ograniczeń w zagospodarowaniu od elektrowni wiatrowych, a także warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych określają przepisy ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 317), zgodnie z którymi w przypadku:

- lokalizowania, budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej odległość tej elektrowni od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej jest równa lub większa od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, chyba że plan miejscowy określa inną odległość, wyrażoną w metrach, jednak nie mniejszą niż 700 metrów;
- lokalizowania lub budowy budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej, na podstawie decyzji WZ albo decyzji LICP, albo lokalizowania takiego budynku na podstawie planu miejscowego odległość tego budynku od elektrowni wiatrowej wynosi nie mniej niż 700 metrów (przy czym w przypadku odbudowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy, remontu istniejącego budynku

mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej lub zmiany sposobu użytkowania części takiego budynku kryterium minimalnej odległości nie jest wymagane);

- lokalizowania elektrowni wiatrowej odległość tej elektrowni od sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć jest równa lub większa od trzykrotności maksymalnej średnicy wirnika wraz z łopatami albo równa lub większa od dwukrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, określonych w planie miejscowym, w zależności od tego, która z tych wartości jest większa;
- budowy lub przebudowy elektrowni wiatrowej odległość tej elektrowni od sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć jest równa lub większa od trzykrotności średnicy wirnika wraz z łopatami albo równa lub większa od dwukrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, w zależności od tego, która z tych wartości jest większa.

Przepisy przywołanej wyżej ustawy określają także szczegółowo warunki dotyczące lokalizowania sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć od elektrowni wiatrowych. Ponadto zgodnie z ww. ustawą zakazuje się lokalizacji elektrowni wiatrowych na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000, a także ustala się odległości elektrowni względem parków narodowych i rezerwatów przyrody, które wynoszą w przypadku:

- parku narodowego – odległość równą lub większą od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej;
- rezerwatu przyrody – odległość nie mniejszą niż 500 metrów.

W projekcie planu ogólnego przy wyznaczaniu stref otwartych, na których dopuszcza się elektrownie wiatrowe, zachowano przepisy dotyczące zakazu lokalizowania ich w granicach obszarów chronionych przyrodniczo. Zostały także zachowane dopuszczalne odległości od rezerwatu przyrody Gołobórz, położonego poza granicami gminy. Przy lokalizowaniu turbin wiatrowych w strefach to dopuszczających, konieczne będzie zachowanie właściwych odległości od terenów mieszkaniowych oraz linii elektroenergetycznych najwyższych napięć.

Strefa od gazociągu wysokiego ciśnienia

Przez tereny gminy Wiśniew przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN150. Ze względów bezpieczeństwa, od gazociągu wysokiego ciśnienia ustala się strefę kontrolowaną, w której występują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013r. , poz. 640) od ww. gazociągu obowiązuje strefa kontrolowana o szerokości 4,0 m. W strefach kontrolowanych m.in. nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania, ponadto nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie, licząc od osi gazociągu do pni drzew. Wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.

W zasięgu gazociągu wysokiego ciśnienia w projekcie planu ogólnego wyznaczono głównie strefy otwarte SO (3SO, 33SO, 42SO, 50SO, 54SO, 74SO, 137SO, 149SO, 151SO, 163SO, 169-170SO, 172SO, 207SO, 217SO, 225SO, 230SO, 258SO, 279SO, 295SO) i strefę infrastrukturalną SI (1SI), a także w nieznacznym stopniu strefy SJ (87SJ, 108SJ, 180SJ, 189SJ), SZ (117SZ, 161SZ, 232SZ, 240SZ, 322SZ), SU (36SU, 44-46SU, 105SU), SP (1-2SP, 6SP, 9SP, 21SP, 26SP, 36SP, 38SP, 42SP), SR (2SR, 62SR, 165SR, 183SR, 215SR), SN (12SN) i SK (8SK, 10-11SK). Szczegółowe ustalenia dla wszystkich tych terenów, w tym wyznaczenie strefy kontrolowanej od gazociągu z zakazem lokalizacji zabudowy, powinny zostać zawarte w sporządzonych dla tych obszarów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego*

zagrożenia z opóźnieniem. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska[20] na terenie Gminy Wiśniew nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) ani zakłady o zwieszonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR).[21]

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie.

W odniesieniu do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref gospodarczych (SP) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.

Poniżej przedstawiono analizę wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk cennych gatunków flory i fauny, stanowiących przedmioty ochrony obszarów wyznaczonych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

<u>Obszar Natura 2000 Gołobórz oraz otulina rezerwatu przyrody Gołobórz</u>

W granicach gminy Wiśniew znajduje się fragment specjalnego obszaru ochrony siedlisk Gołobórz PLH140028 o powierzchni 14,5 ha, który stanowi jednocześnie otulinę rezerwatu przyrody Gołobórz, położonego poza granicami gminy. Analizowany obszar obejmuje przede wszystkim sztuczne zbiorniki wodne – stawy rybne, stąd w projekcie planu ogólnego w ich zasięgu wyznaczono strefę produkcji rolniczej 6SR, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś w profilu dodatkowym teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód. Pozostały, niezagospodarowany teren znajdujący się w granicach obszaru Natura 2000 Gołobórz i tym samym otuliny rezerwatu został wyznaczony jako strefy otwarte 125SO i 130SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren

[20] https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowe

[21] Informacje, rejestry i wykazy dotyczące zakładów o dużym ryzyku: https://www.gov.pl/web/kwpsp-warszawa/informacje-rejestry-i-wykazy-dotyczace-zakladow-o-duzym-ryzyku

lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast nie ustalono żadnego profilu dodatkowego, w celu zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.

Dla obszaru Natura 2000 Gołobórz został ustanowiony plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 marca 2016 r., przy czym obszary wdrażania działań ochronnych położone są poza granicami gminy Wiśniew.

W przypadku otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz w projekcie planu ogólnego uwzględniono ustalenia zawarte w planie ochrony, który ustanowiono Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 6 listopada 2023 r. Na obszarze otuliny nie wyznaczono działań ochronnych, natomiast wprowadzono wskazania wymagań ochrony przyrody koniecznych do uwzględnienia w ustaleniach planów ogólnych m.in. gminy Wiśniew, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśniew, planów zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego oraz planów zagospodarowania przestrzennego wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, tj.:

1. nie należy podejmować w rezerwacie i jego otulinie działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat;
2. nie należy podejmować w rezerwacie i jego otulinie działań negatywnie wpływających na stan zachowania siedlisk przyrodniczych chronionych w ramach sieci Natura 2000;
3. należy utrzymać charakterystyczne cechy krajobrazu rezerwatu i jego otuliny tworzonego przez otwarte piaszczyste i porośnięte lasami wydmy;
4. nie należy lokalizować w rezerwacie i jego otulinie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
5. należy zachować pełnioną przez otulinę rezerwatu funkcję korytarza ekologicznego zapewniającego integralność oraz powiązania rezerwatu z innymi formami ochrony przyrody;
6. w otulinie rezerwatu nie należy pobierać wód za pomocą studni;
7. nie należy wykonywać melioracji wodnych oraz budować sztucznych zbiorników wodnych w otulinie rezerwatu, w szczególności w jej części położonej od strony wschodniej rezerwatu;
8. należy zachować w otulinie rezerwatu wolne od zabudowy tereny leśne i zadrzewione.

W przypadku punktu 7, dotyczącego zakazu budowania sztucznych zbiorników wodnych w otulinie rezerwatu, należy zauważyć, że w obszarze otuliny w granicach gminy Wiśniew, sztuczne zbiorniki są zbiornikami istniejącymi i w projekcie planu nie przewiduje się powstania nowych.

Ponadto realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, a więc w tym przypadku także w otulinie rezerwatu, musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670). W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na siedliska chronione, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 oraz na teren rezerwatu przyrody, dla którego została wyznaczona otulina.

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie

W granicach gminy Wiśniew znajduje się niewielki fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków Lasy Łukowskie PLB060010 o powierzchni 4,3 ha, na którym znajdują się grunty leśne. Zgodnie ze stanem istniejącym fragment ten został w całości objęty strefą otwartą 146SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast nie ustalono żadnego profilu dodatkowego, w celu zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.

W przypadku położonych w pobliżu tego obszaru Natura 2000 stref otwartych, w których dopuszcza się elektrownie wiatrowe (233SO, 238SO), przed realizacją tego typu inwestycji konieczne jest m.in. wykonanie całorocznego monitoringu ornitologicznego, obejmującego wszystkie okresy fenologiczne, tj. migrację wiosenną, okres lęgowy, dyspersję polęgową, migrację jesienną oraz zimowanie, w celu oceny wpływu inwestycji na występujące tam ptaki. W tego typu opracowaniu ocenia się także wpływ inwestycji na obszary

Natura 2000, a także wskazuje działania minimalizujące potencjalne negatywne oddziaływanie na awifaunę.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na lelka, dla którego ochrony został wyznaczony ten obszar Natura 2000.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Wiśniew znajdują się obecnie 3 pomniki przyrody w postaci drzew. Są to pojedyncze drzewa z gatunku: jesion wyniosły, lip drobnolistna i dąb szypułkowy. Pomniki przyrody objęte zostały strefą 137SO, 147SO w terenach dotychczas niezabudowanych oraz strefą 127SJ, co wynika z obecnego sposobu zagospodarowania terenu. Ochrona pomników przyrody jest możliwa na podstawie przepisów odrębnych we wszystkich strefach planistycznych.

Podsumowując, na etapie sporządzania dokumentu, jakim jest plan ogólny, nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000, rezerwat przyrody czy pomniki przyrody. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszarów chronionych przyrodniczo, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na te obszary zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

Zarówno dla flory, jak i dla fauny największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. W miejscu powstawania nowych obiektów na terenach dotychczas niezabudowanych nastąpi lokalne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności, zmniejszy się także powierzchnia biologicznie czynna. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt również ulegnie zmianie - zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje miejsce bytowania. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym.

Ponadto przez południowy fragment obszaru gminy Wiśniew przebiega korytarz ekologiczny Lasy Łukowskie (KPnC-3B). W projekcie planu ogólnego praktycznie w całości objęto go strefami otwartymi SO, dla których w zasięgu obszaru chronionego krajobrazu nie wyznaczano profilu dodatkowego, natomiast poza obszarem chronionego krajobrazu, na terenach rolnych, niezadrzewionych, dopuszczono w profilu dodatkowym zieleń urządzoną, elektrownie słoneczną i miejscami elektrownię wiatrową. Nadmienić przy tym trzeba, że strefy, gdzie dopuszcza się odnawialne źródła energii są zlokalizowane na obrzeżach wyznaczonego korytarza ekologicznego - ich ewentualne zagospodarowanie pod elektrownie słoneczną lub wiatrową nie powinno stanowić istotnych barier migracyjnych w tym rejonie. Poza tym w obrębie korytarza ekologicznego utrzymuje się tereny inwestycyjne zgodnie ze stanem istniejącym i obowiązującymi dokumentami planistycznymi (strefa 11SK obejmująca istniejącą drogę, niewielki fragment strefy 1SZ, obejmujący istniejącą zabudowę zagrodową oraz nieznaczne fragmenty proponowanych stref 169SR, 171SR i 172SR, gdzie w profilu dodatkowym ustala się teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód). Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego Lasy Łukowskie, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą wolną od zabudowy nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę lub ją dopuszczającymi.

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny

inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny*.

Na dalszych etapach planowania przestrzennego – zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i w decyzjach o warunkach zabudowy – należy uwzględnić ochronę różnorodności biologicznej na terenie gminy poprzez właściwe zapisy i ustalenia. Warto dążyć do utrzymania powierzchni biologicznie czynnych w obszarach zurbanizowanych poprzez tworzenie zielonych korytarzy, uwzględnić zachowanie odpowiednich odległości zabudowy od zbiorników i cieków wodnych, co umożliwi utrzymanie równowagi ekologicznej, zapewnić ciągłość systemów terenów otwartych oraz ciągów ekologicznych, utrzymać zwarte kompleksy zieleni o charakterze leśnym i parkowym, tereny rekreacyjne i rolnicze, chronić zadrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne oraz cenne siedliska naturalne.

12.4 Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne, która mówi o tym, czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W przypadku terenów budowlanych zlokalizowanych w zasięgu stref sanitarnych od cmentarza, należy uwzględnić przepisy odrębne, które mówią, że odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno, planując lokalizację nowych cmentarzy, jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy. Jednocześnie należy zauważyć, że strefy cmentarzy SC wyznaczone w projekcie planu ogólnego obejmują tereny cmentarzy czynnych oraz rezerw

pod ich rozwój. Plan ogólny w strefie SC nie wyznacza powierzchni grzebalnych, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. W części graficznej uzasadnienia do planu ogólnego wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych. Spływy powierzchniowe z pól mogą bowiem zanieczyszczać wody biogenami, które są główną przyczyną procesu eutrofizacji, czyli wzrostu trofii zbiorników wodnych.

Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa i prawidłowym gospodarowaniu ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi, a w przypadku terenów rolniczych także przy stosowaniu racjonalnej gospodarki nawozowej, nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych, jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

12.5 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy jest zgazyfikowany w niewielkim stopniu (z sieci gazowej korzysta zaledwie 16,2% ogółu mieszkańców), brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych w znacznej mierze z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia, dlatego na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy uwzględnić konieczność stosowania źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń do środowiska.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych stref planistycznych: SU (teren elektrowni słonecznej w strefach 1-9SU, 11-15SU, 19-104SU), SR (teren elektrowni słonecznej w strefach 7-215SR, teren elektrowni wiatrowej w strefach 213-214SR, teren biogazowni w strefie 8SR) oraz SO (teren elektrowni słonecznej w strefach 233-238SO, 242-294SO i 296SO, teren elektrowni wiatrowej w strefach 233-241SO). Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych. W przypadku lokalizowania biogazowni należy mieć na uwadze możliwość wystąpienia emisji substancji złowonnych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia.

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza

się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowalnych i odpadów budowlanych.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów zabudowy związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem gleby związkami azotu, a następnie wymywaniem ich z profilu glebowego do płytkich wód podziemnych i do wód powierzchniowych. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych m.in. poprzez racjonalne nawożenie – w dawkach ekonomicznie uzasadnionych i przyjaznych środowisku, ustalonych na poziomie odpowiednim dla potrzeb pokarmowych roślin pod oczekiwany plon, z uwzględnieniem: warunków glebowych, zasobności gleb w składniki pokarmowe i zasobów składników pokarmowych w wyprodukowanych nawozach organicznych.

Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa i prawidłowym gospodarowaniu odpadami, ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi, a w przypadku terenów rolniczych także przy stosowaniu racjonalnej gospodarki nawozowej nie przewiduje się istotnie negatywnych oddziaływań na powierzchnie gleby lub ziemi w wyniku ustaleń projektu planu.

Eksploatacja kopalin

Obecnie na terenie gminy Wiśniew trwale lub okresowo jest eksploatowanych 7 złóż kruszyw naturalnych: Łupiny, Okniny IV, Okniny Nowe, Okniny Nowe II, Okniny Stare Pole A, B i C, Okniny V oraz Radomyśl dz. 627 i 628.

Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Wiśniew 14 stref górnictwa. Strefą zostały objęte udokumentowane złoża kopalin, tereny górnicze oraz obszary górnicze. Do strefy włączono również działki zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej. Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia dla stref górnictwa wynikają z określonego w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zakresu ustaleń planu ogólnego.

Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostaną zrekultywowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

12.7 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Choć część gminy Wiśniew zlokalizowana jest w zasięgu Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, aby umożliwić gminie rozwój, przy projektowaniu planu ogólnego konieczne było przeznaczenie części terenów niezagospodarowanych zlokalizowanych w zasięgu ww. OChK pod ewentualną zabudowę. Starano się przy tym zachować w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego najcenniejsze tereny należące do gminy, wyznaczając w ich zasięgu strefy otwarte SO, w których nie wyznaczono żadnych terenów w profilu dodatkowym oraz wskaźników zabudowy, a co za tym idzie, jak najbardziej ograniczono możliwość zabudowy niniejszych terenów i zagospodarowania, które mogłoby mieć negatywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.

Poza tym w obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których

planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne, a także w oparciu o rekomendacje i wnioski zawarte w Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Wprowadzenie nowej zabudowy w obrębie terenów dotychczas niezabudowanych zmieni lokalny charakter miejsca. Z terenów otwartych i funkcjonujących przyrodniczo zostaną przekształcone w tereny zurbanizowane, przy czym są to głównie tereny wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tereny znajdujące się w sąsiedztwie terenów już zabudowanych. W otoczeniu terenów objętych ewentualną nową zabudową widoczna jest postępująca urbanizacja, nie przewiduje się więc wystąpienia oddziaływań o charakterze znaczącym na lokalny krajobraz. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SK i wybranymi strefami SO) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

W przypadku stref otwartych SO, w których projekt planu ogólnego dopuszcza realizację elektrowni wiatrowych, wprowadzenie obiektów tego typu niewątpliwie przyczyni się do zmian w krajobrazie. Nowoczesne siłownie wiatrowe to olbrzymie konstrukcje ingerujące w krajobraz – w tym przypadku rolniczy. Turbiny widoczne są ze znacznych odległości, stanowiąc dominantę w krajobrazie. Należy jednak zaznaczyć, że strefy, gdzie dopuszcza się elektrownie wiatrowe, zlokalizowane są poza obszarami chronionymi ze względu na wyróżniający się krajobraz.

Realizacja ustaleń planu ogólnego w zakresie dopuszczenia realizacji w wybranych strefach SU, SR i SO elektrowni słonecznych, na które składają się urządzenia fotowoltaiczne wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, może w pewnym stopniu wpływać na krajobraz, z uwagi iż są to obiekty o formach przemysłowych, nietradycyjnych, przy czym stopień kolizyjności jest uzależniony od powierzchni, jaką zajmować będzie dana elektrownia, a także od jej ewentualnego położenia (możliwość jej przysłonięcia przez lasy, zadrzewienia śródpolne, rzeźbę terenu). Niewielka wysokość konstrukcji fotowoltaicznych eliminuje zagrożenie powstaniem barier widokowych, czy dominant zaburzających lokalny krajobraz. Ingerencja w walory krajobrazowe w związku z realizacją tego typu przedsięwzięć będzie miała zasięg lokalny. Należy też przy tym podkreślić, że zabudowa systemami fotowoltaicznymi może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko[22], które powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W karcie informacyjnej przedsięwzięcia lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania m.in. na krajobraz, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające. W przypadku dopuszczenia elektrowni słonecznych w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, należy mieć na uwadze, że nie mogą one przekraczać 0,5 ha, licząc po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli[23], gdyż wtedy kwalifikują się jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, których realizacja w granicach OChK, poza wskazanymi w przepisach wyjątkami, jest zabroniona.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Wiśniew znajduje się fragment Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który wyznaczono ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Łukowski OChK położony w granicach gminy Wiśniew został w większości objęty strefami otwartymi SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono (5SO, 6SO, 22SO, 146SO, 158SO) lub w profilu dodatkowym wyznaczono teren zieleni urządzonej, teren elektrowni wiatrowej i teren elektrowni słonecznej (niewielkie fragmenty stref 233SO i 238SO) lub teren zieleni urządzonej i teren elektrowni słonecznej (niewielkie fragmenty stref 242-243SO, 266SO, 281SO, 285SO, 294SO). Poza tym w granicach Łukowskiego

[22] zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.

[23] z wyłączeniem zabudowy systemami fotowoltaicznymi lokalizowanej na dachach i elewacjach obiektów budowlanych

OChK wyznaczone również zostały dwie strefy komunikacyjne SK (7SK, 11SK) ze względu na istniejące drogi oraz niewielkie fragmenty stref SR (171-172SR). Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa, w tym zakazami obowiązującymi w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (m.in. dotyczącymi realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko) nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na krajobraz, dla którego ochrony ustanowiono ten OChK.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Wiśniew znajduje się także fragment Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który wyznaczono ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Siedlecko-Węgrowski OChK położony w granicach gminy Wiśniew został w większości objęty strefami otwartymi SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś odnośnie profilu dodatkowego, to:

- nie został wyznaczony (strefy 1-4SO, 100SO, 102SO, 105SO, 107-119SO, 121-123SO, 125-128SO, 130-131SO, 137SO, 139SO, 141SO, 145SO, 147-148SO, 150-157SO, 159-162SO, 166-170SO, obejmujące swoim zasięgiem m.in. strefę obowiązywania zakazu zabudowy wyznaczoną w Siedlecko-Węgrowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, a także większe kompleksy leśne i zadrzewienia oraz tereny w otoczeniu ceków i lokalne korytarze ekologiczne),
- wyznaczono w nim wyłącznie teren zieleni urządzonej (strefy 178SO, 180SO, 182-183SO, 186-193SO, 200-202SO, 210-213SO, 216SO, 218SO, 220-221SO, 223SO, 225-227SO, 230-232SO obejmujące część terenów łąk i pastwisk),
- wyznaczono w nim teren zieleni urządzonej oraz teren elektrowni słonecznej (strefy 246SO, 252SO, 256SO, 259SO, 269SO, 273-274SO, 278SO, 290SO obejmujące część terenów rolnych).

W granicach Siedlecko-Węgrowskiego OChK wyznaczono także strefy SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SG, SI i SK. Wyznaczenie powyższych stref wynika z obecnego stanu zagospodarowania, zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Należy zaznaczyć, że wyznaczenie poszczególnych stref związanych z różnego typu zabudową nie zwalnia z obowiązku zachowania zgodności z przepisami prawa, w tym zakazami obowiązującymi w granicach Siedlecko-Węgrowskiego OChK. Przy stosowaniu się do przepisów (m.in. dotyczącymi zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w granicach OChK) nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na krajobraz, dla którego ochrony ustanowiono ten OChK.

Podsumowując, nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

12.8 Odziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń

planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych części stref planistycznych SU, SR i SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne

Złoża

Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Projekt planu ogólnego ustala na terenie gminy Wiśniew 14 stref górnictwa. Strefą zostały objęte udokumentowane złoża kopalin, tereny górnicze oraz obszary górnicze. Do strefy włączono również działki zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.

Ustalenie w planie ogólnym stref górnictwa (SG) zapewnia możliwość eksploatacji udokumentowanych złóż, natomiast nie wpływa na zmianę zagospodarowania i użytkowania terenu, ani nie warunkuje czy eksploatacja nieeksploatowanych bądź nieudokumentowanych złóż będzie miała miejsce w przyszłości.

Gleby klas chronionych

Na terenie gminy Wiśniew użytki rolne w klasie od II do III stanowią blisko 8% powierzchni użytków rolnych. Plan ogólny w większości wyznacza dla tych terenów strefę otwartą lub wielofunkcyjną z zabudową zagrodową w przypadku istniejących zabudowań. Ponadto, rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas II – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

1. od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1-3 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia,
2. od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej

stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono z uwzględnieniem występujących na terenie gminy obszarów i obiektów zabytkowych, a także stanowisk archeologicznych. Dla zabytków objętych formami ochrony wyznaczono strefy planistyczne umożliwiające ochronę substancji zabytku, jego formy, otoczenia oraz kompozycji. Ochronę zabytków ujętych w rejestrze zabytków, w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków uwzględniono poprzez określenie profili funkcjonalnych umożliwiających zachowanie funkcji tych obiektów, natomiast określone gminne standardy urbanistyczne uwzględniają dotychczasowe ustalenia dokumentów planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem ich formy, zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków.

Dla obiektów ujętych w rejestrze zabytków województwa mazowieckiego określono strefy planistyczne 83SU, 7SN, zgodne z obecnym sposobem zagospodarowania i wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zostały dostosowane do walorów obiektów zabytkowych oraz umożliwiają na późniejszym etapie wprowadzenia rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków oraz zabytkami archeologicznymi zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków będą ustalane na etapie miejscowych planów. Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na ściśle określony zakres planu ogólnego.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Wiśniew występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, otulina rezerwatu przyrody, pomniki przyrody.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na obszary Natura 2000. Co więcej, realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji form ochrony przyrody wykazała:

- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** i **Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,** dla których to stref w większości nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych, niż strefy otwarte, wynika z obecnego stanu zagospodarowania, zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

przestrzennego.

- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** poprzez wyznaczenie na tych terenach stref otwartych (SO), w których nie wyznaczono profilu dodatkowego.
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w obrębie **obszarów Natura 2000 Gołobórz i Lasy Łukowskie**. W przypadku Obszaru Natura 2000 Gołobórz wyznaczenie dodatkowo strefy produkcji rolniczej 6SR wynika ze stanu istniejącego, tj. występujących w tej strefie stawów hodowlanych, gdzie nie występują siedliska, będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000. Poza tym realizacja jakiejkolwiek innej inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w granicach **otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz**, z wyjątkiem strefy produkcji rolniczej 6SR obejmującej istniejące stawy hodowlane, oraz uwzględnienie ustaleń zawartych w planie ochrony dla rezerwatu przyrody dotyczących otuliny. W przypadku zakazu dotyczącego budowania sztucznych zbiorników wodnych w otulinie rezerwatu, należy zauważyć, że w obszarze otuliny w granicach gminy Wiśniew, sztuczne zbiorniki są zbiornikami istniejącymi i w projekcie planu nie przewiduje się powstania nowych. Dopuszczenie w strefie 6SR zieleni urządzonej nie będzie stanowiło zagrożenia dla chronionych w rezerwacie i obszarze Natura 2000 siedlisk przyrodniczych, o ile nie będą wprowadzane obce gatunki inwazyjne, przy czym nie jest możliwe wprowadzenie tego typu ograniczeń na etapie ustaleń planu ogólnego, z uwagi na jego zakres określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.);
- W przypadku pomników przyrody, w których pobliżu istnieje możliwość rozwoju zabudowy, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a ponadto stosuje się zapisy Rozporządzenia Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale *12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Objęcie strefami górnictwa udokumentowanych złóż kopalin, terenów górniczych oraz obszarów górniczych, a także działek zgodnie z wnioskami złożonymi w trakcie procedury planistycznej.
- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dla których to stref w większości nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych, niż strefy otwarte, wynika z obecnego stanu zagospodarowania, zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu poprzez wyznaczenie na tych terenach stref otwartych (SO), w których nie wyznaczono profilu dodatkowego.
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w obrębie obszarów Natura 2000 Gołobórz i Lasy Łukowskie, z wyjątkiem strefy produkcji rolniczej 6SR obejmującej istniejące stawy hodowlane.
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w granicach otuliny rezerwatu przyrody Gołobórz, z wyjątkiem strefy produkcji rolniczej 6SR obejmującej istniejące stawy hodowlane, oraz uwzględnienie ustaleń zawartych w planie ochrony dla rezerwatu przyrody.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 zawarta w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny* oraz *12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000* i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę lokalizację siedlisk i stanowisk chronionych gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz działań ochronnych.

Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszarów Natura 2000, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538 ze zm.).

Niemniej realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670);

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., 538 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 567);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 733 ze zm.);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 1590);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

16 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe na potrzeby planu ogólnego Gminy Wiśniew, Budplan 2025;
1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiśniew, 2020;
2. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wiśniew na lata 2023 – 2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027-2030, 2023;
3. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Wiśniew, 2015;
4. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Siedleckiego na lata 2024-2030, 2023;
5. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego 2030;
6. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.): Regionalna geografia fizyczna Polski, Bogucki Wyd. Naukowe, 2021;
7. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
8. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Siedlce na lata 2015-2025 - elaborat;
9. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Siedlce na lata 2015-2025 - Program ochrony przyrody;
10. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
11. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r., PIG-PIB, 2024;
12. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
    - Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
    - Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024;
    - Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 564, 565;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami: 564, 565;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami 564, 565;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Siedlce – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
7. Warstwy tematyczne CBDG:
    - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
    - MIDAS – obszary górnicze,
    - MIDAS – tereny górnicze,
    - MIDAS – złoża kopalin,
    - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. https://sip.gison.pl/wisniew/ *System Informacji Przestrzennej Wiśniew*
2. *https://wisniew.e-mapa.net/ System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Wiśniewie*
3. *https://samorzad.gov.pl/web/gmina-wisniew/* Oficjalny serwis internetowy Gminy Wiśniew
4. *http:// gios.gov.pl Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska*
5. *https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;*
6. *https://bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;*
7. *http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web*
8. *https://wody.isok.gov.pl/*
9. *http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/*
10. *http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy*
11. *http://geoportal.gov.pl/*
12. *https://mbpr.pl/audyt-krajobrazowy/*

17 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2026 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

Zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2026 r., poz. 670)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Wiśniew* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko;
- byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Izabela Bielowska